

ΕΤΟΣ Γ'.

Ἀθῆναι, τῆ 13 Ἰουλίου 1900.

ΑΡΙΘ. 13 καὶ 14.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ ΠΟΙΗΜΑ ΧΡΙ- ΣΤΟΥ ΒΑΡΛΕΝΤΗ

Πῆραν τ' ἀπόσκια καὶ ἔστο αἷμα πλέχει
Ὁ τύραννος τοῦ κόσμου πρὸς τὴ δύση
Καὶ τὸ στοιχεῖο χουγιάζουν ποῦ μακραίνει
Τὰ σήμαντρα ποῦ ἔσπερινὸ σημαίνουν
Καὶ κάτι ἐργάτες μὲ μάτια κλαμμένα,
Κάποιοι σοφοὶ μὲ τὰ μεγάλα μάτια,
Ποῦ τῆς Ἀλήθειας τὴν πηγὴ γυρεύουν,
Ἐνας λαὸς ποῦ στὴ σκλαβιά δουλεύει,
Πόνοι βουβοί, κ' ἄρρητες θλίψεις τόσες,
Ποῦ κλειδωμένες ρέβουν κ' ἀφορμίζουν.
Μὰ τραγουδᾷ ἀκόμα κάποιες χάρες
Τοῦ πλάνου βασιληᾶ, τοῦ ξεπεσμένου,
Ποῦναι τοῦ καταλύτη χρόνου σκλάβος,
Ἄθῶα πουλιὰ σὲ κυπαρίσση μαῦρα,
Ἀστόχαστα παιδάκια κ' εἰ ποῦ παίζουν,
Τὰ λούλουδα ποῦ γέρνουν λυπημένα,
Κάθε ὁμορφιά ποῦ δειλιασμένη ἀχνίζει,
Τοῦ Ἥλιου τὸ τραγουδί ξαναλένε. —
Ὡ καὶ νῆταν ἡ στερνὴ τούτη μέρα! —

Ποιοὺς γάμους καὶ ποιά λείψανα ξεβγαίνουν
Νεράιδες ὄρες μὲ τοὺς χίλιους ἥλιους,
Νεράιδες ὄρες μὲ τοὺς μαύρους πέπλους;
Μαῦρες ψυχὲς ἀνοίγουν τὰ φτερά τους,
Λευκὲς ψυχὲς φαντάζουν στὸ σκοτάδι
Π' ἀγκαλιασμένες καὶ χῶρια σαλεύουν.
Καὶ τὸ βαθύ μυστήριον πανηγύρι
Κάθε χαρῆς προβάλλει, κάθε λύπης!

Ἄκου γλυκὰ πῶς τραγουδᾷνε κάτου
Ἄπ' τὰ κλειστὰ τοῦ δρόμου παραθύρια,
Τὰ μαῦρα μαλλιά καὶ τὰ μαῦρα μάτια,
Τ' ὄρατο κορμί, τ' ἀφροπλασμένα κάλλη,
Τῆς ὁμορφιάς τραγούδια καὶ τοῦ Ἥλιου,
Τῆς ὁμορφιάς ποῦ σβύνει ἄν τὸ ρόδο
Καὶ τοῦ Ἥλιου τοῦ πλάνου, τοῦ προδότη.

Ἄκου γλυκὰ πῶς τραγουδᾷ τὴ νύχτα!
Ἄκου τῆς κουκουβάγιες καὶ τὸ γκιώνη
Πῶς τὴ γαλήνη τὴ νεκρὴ ταράζουν!
Ἄκου πῶς σιγοτρίζει τὸ σαράκι,
Ἐρωτικὰ τὸ φεῖδι πῶς σφυρίζει.
Ἢ μουσικὴ τῶν ἄστρον ἀφογκράσου
Καὶ τὰ φιλιὰ τὰ μύρια στὸ σκοτάδι,
Ψυχῶν, κορμιῶν, ἀγκαλιάσματα τόσα,
Ἰμνων ξεψυχίσματα, μαύρων πόνων,
Μαύρων στοχασμῶν, φόβων ποῦ φαντάζουν
Στριγγιῆς φωνῆς σαλπῆγκων καὶ πολέμων,
Βορηάδων κ' ἀστροπελεκιῶν ἀντάρεις!
Καὶ φάνταξε τὰ μαγικὰ παλάτια
Ὀνειρῶν ροδοχρύσων καὶ ὄραμάτων
Τρομακτικῶν, πανώρων κ' ἐξαισιῶν!
Καὶ ξάνοιξε τὴν στρίγγλες νυχτερίδες,
Ἐσπετάματα μαύρων φαντασμάτων.
Ξάνοιξε τὸ φεγγάρι ποῦ προβάλλει
Σὰ σὲ καθρέφτη κρυσταλλένιο ἢ ὄψη
Κόρης πεντάμορφης, ποῦ καμαρώνει!
Π' ἀπ' τὴν γλυκὴς ματιῆς ποῦ ρίχνει γύρω,
Ἰσχυροὶ πελώριοι τῶν δένδρων ξαμώνουν
Καὶ ζωτικὲς, Νεράιδες χάρες πέρνουν,
Λίμνες, στερεῆς καὶ πέλαγα καὶ οὐράνια!

Ἀπόρρημα τῆς Τύχης καὶ τοῦ Χάρου
Παράδαρμα, Ζωὴ καταραμένη,
Ὅπου στενάζεις καὶ ποθοπλαντάξεις
Τί; μὲ εἶδες ἔμπρὸς στὸν Ἥλιο καὶ σοῦ ἐφάνη.
Πῶς μὴν ἀγάπη χῶρια δὲν ἀξίζω;
Κ' ἓνα στεφάνι νυφικὸ κ' αἰώνιο
Καὶ καρδιοχτύπι καὶ καὶ μὲν αἰώνιο;

Ἡ Νύχτα εἶμ' ἐγώ, σκύψε τὸ κεφάλι,
Γιατί εἶμαι Λάμια κ' ἂν μὲ ὄῃς στὰ μάτια
Τρελλός, βουβός, μὲ μιᾶς θὲ ν' ἀπομείνης.
Ἡ Νύχτα εἶμ' ἐγώ, Λάμια καὶ Νεράιδα!
Ποῦ γυροφέρνω τ' ἄπειρο κ' ἀνοίγω
Τὰ μυστικὰ τῶν κόσμων μονοπάτια,
Ποῦ ζώνουμαι μυστήρια, φρίκες χίλιες,
Χίλιες χαρῆς, λαχτάρες, χίλιες λύπες.
Μὲ λένε, νύχτα φόνισσα καὶ στρίγγλα
Κι' ἀπ' τὸ σπαθὶ τοῦ Χάρου τοὺς γλυτώνω!
Κ' εἶμαι πρὸ δοξαστῆ κ' ἀπὸ τὸν Ἥλιο
Κ' εἶμαι ὁμορφότερη κ' ἀπὸ τὸν Ἥλιο!

Κι' ἂν εἶν' ὁ Ἥλιος μάγος καὶ τεχνήτης
Κι' ἂν εἶν' ζωγράφος ξακουστός καὶ πλάστης,
Εἶναι κ' ἡ Νύχτα πρὸ γλυκειά, πρὸ τίμια,
Πρὸ ταπεινὴ καὶ πρὸ μεγάλη ἀκόμα!
Τὸ μάταιο παινεψᾶρη ἀποστομώνει,
Τὴν πρόσκαιρη ὁμορφιά, τὴν ξιπασμένη,

Νὰ χαμηλώνη κάνει τὸ κεφάλι,
Πὶὸ θαυμαστὴ καὶ πὶὸ μεγάλη δείχνει
Τῶν ἀπεράντων κόσμων τὴν εἰκόνα.

Ἡ Νύχτα εἶμ' ἐγώ, Λάμια καὶ Νεράϊδα,
Ἐγὼ ὄμορρες ποῦ, σὺ, δὲν ἐφαντάστης.
Ἐγὼ καὶ μὴδ' ἀκόμα δὲν αἰσθάνηται.
Ἐγὼ τραγούδια νὰ σοῦ πῶ κ' ἀγάπες,
Ἐπιθυμίες καὶ χάρες νὰ σοῦ δώσω,
Ἀγάπες καὶ λαχτάρια νὰ χορτάσης.
Καὶ νὰ σοῦ δείξω δρόμους καὶ ταξείδια,
Ταξείδια νὰ σοῦ κάνω, νὰ σὲ πάω,
Σ' ἀστέρια διαμαντένια καὶ γαλάζια,
Σ' ἀστέρια ἀπὸ τοπάζια καὶ ὀπάλλια.
Σὲ παράξενους, μυριόχρωμους, Ἡλίου
Κ' ἀπὸ Κρόνων δαχτύλια νὰ περάσης.

Ἡ Νύχτα εἶμ' ἐγώ, Λάμια καὶ Νεράϊδα,
Κ' ὅταν τὸ φῶς μὲ κρύβει, μέσ' στὸ νοῦ σου
Τὰ τρίσθαθα σκοτάδια ζετυλίγω
Καὶ τῶν ἀδύσσωσων τὴ φωνὴ σηκώνω
Κ' ὄλο σὲ κράζω καὶ σοῦ τάζω ἀκόμα
Τὴν πὶὸ τρανὴ, τὴν πὶὸ μεγάλη χάρη,
Τὴν ὑστερὴ γαλήνη τοῦ Θανάτου!

Χρῖστος Βαρλέντης

H. TAINE

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ἀλλὰ πρότερον ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων δυνά-
μεθα νὰ συναγάγωμεν πρακτικὸν καὶ προσωπικὸν συμπέ-
ρασμα. Ἐἴδετε ὅτι πᾶσα ἐποχὴ παράγει πνευματικὴν τινα
κατάστασιν καὶ ἀνάλογον εἶδος τεχνουργημάτων. Διὰ
τοῦτο πᾶσα νέα ἐποχὴ παράγει ἀναγκαστικῶς νέαν κατά-
στασιν πνευματικὴν καὶ ἐπομένως εἶδος νέων τεχνουργη-
μάτων. Διὰ τοῦτο τέλος αἱ ἐπικρατοῦσαι νῦν περιστάσεις
θέλουσι παραγάγει ἴδια τεχνουργήματα, ὡς καὶ αἱ προ-
γενέστεραι ἐποχαί. Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε ἀπλὴ ὑπόθεσις,
ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς ἐλπίδος· εἶνε ἀπό-
ροια κανόνος ἐρειδομένου εἰς τὸ κύρος τῆς πείρας, καὶ
τὴν μαρτυρίαν τῆς ἱστορίας· πᾶς νόμος τιθέμενος ἔχει
τὴν σήμερον οἶαν καὶ χθὲς εἶχεν ἀξίαν, αἱ δὲ τῶν πραγ-
μάτων σχέσεις ἔσονται αἱ αὐταὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὡς καὶ
ἐν τῷ παρελθόντι. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ εἰπωμεν ταυτῶν,
ὅτι ἡ τέχνη ἐξηντήθη. Ἀληθὲς εἶναι, ὅτι σχολαί τινες
εἰσὶ νεκραὶ ἀνευ ἐλπίδος ἀναγεννήσεως, ὅτι τέχνηαι τινες
γηράσκουσι, καὶ ὅτι τὸ μέλλον δὲν ὑπόσχεται αὐταῖς τὴν
τροφὴν, ἧς χρῆζουσιν. Ἀλλ' αὕτη αὕτη ἡ τέχνη, ἧτις
ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ ἀνακαλύπτειν καὶ ἐκφράζειν τὸν
ἐξέχοντα τῶν ὄντων χαρακτήρα διαρκεῖ ὅσον καὶ ὁ πο-
λιτισμός, οὗ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ ἀριστον προϊόν. Τίνα
ἔσονται τὰ σχήματα αὐτῆς καὶ τίς τῶν πέντε μεγάλων
τεχνῶν θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν παράστασιν τῶν με-
λλόντων αἰσθημάτων διαφεύγει τὰ ὅρια τῆς προκειμένης
μελέτης. Λέγομεν μόνον, ὅτι νέα σχήματα καὶ νέοι τύ-
ποι θέλουσιν ἀναφανῆ· διότι πρόδηλος εἶναι ἡ ἰδίως ἐν
τῷ αἰῶνι ἡμῶν εἰς τὸν βίον καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου
ἐπελθούσων βλαβερά, καθολικὴ καὶ ταχέως μεταβολή. Αἱ δια-

πλάσσαι τὸ νεώτερον πνεῦμα τρεῖς αἰτίαι ἐξακολου-
θοῦσιν ἐνεργοῦσαι μετ' αὐξανούσης δραστηριότητος. Οὐ-
δεὶς, ἄγνοεῖ, ὅτι αἱ ἀνακαλύψεις τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν
πολλαπλασιάζονται ὁσημέραι, ὅτι ἡ γεωλογία, ἡ ὀργα-
νικὴ χημεία, ἡ ἱστορία, ὁλόκληροι τῆς ζωολογίας καὶ
τῆς φυσικῆς κλάδοι εἰσὶ σύγχρονα προϊόντα, ὅτι ἡ πρό-
οδος τῆς πείρας εἶναι ἀπείροσ, ὅτι αἱ ἐφαρμογαὶ τῶν
ἀνακαλύψεων εἰσὶν ἀπεριόριστοι, ὅτι τὰ τῆς συγ-
κοινωνίας μέσα, ἡ γεωργία, τὰ ἐπαγγέλματα, αἱ βιο-
μηχαναί, πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπίνης δυναμείας
ἐνισχύονται καὶ ἐπεκτείνονται κατὰ πᾶν ἔτος πέρα πά-
σης ἐλπίδος. Οὐδεὶς ἐπίσης ἄγνοεῖ, ὅτι ἡ πολιτικὴ μη-
χανὴ βελτιοῦται ὁμοιόμορφως, ὅτι αἱ κοινωναὶ κατα-
στάσαι λογικώτεραι καὶ μᾶλλον φιλόφρονες, ἐπαγρυ-
πνοῦσιν εἰς τὴν τήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης, προ-
στατεύουσι τὰς διανοητικὰς ἀρετάς, βοηθοῦσι τοὺς ἀδυ-
νάτους καὶ τοὺς πένητας, συνελόντι δ' εἰπεῖν πανταχόθεν
καὶ ἐξ ὅλων τῶν ὁδῶν ὁ ἀνθρώπος ἀναπτύσσει τὴν διάνο-
ϊαν καὶ βελτιοῖ τὸν βίον αὐτοῦ. Δὲν δύναται τις νὰ
ἀρνηθῆ, ὅτι ἡ κατάστασις, τὰ ἦθη καὶ αἱ ἰδέαι τῶν ἀν-
θρώπων μετασχηματίζονται, οὔτε ν' ἀποκρούσῃ ὡς ἀναγ-
καῖον πόρισμα, ὅτι ἡ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ψυχῶν
ἀνακαίνισις συνεπάγεται ἀνακαίνισιν τῆς τέχνης. Ἡ πρῶ-
τη περίοδος τῆς μεταβολῆς ταύτης παρήγαγε τὴν ἐνδοξον
γαλλικὴν σχολὴν τοῦ 1830· νῦν δὲ προσδοκῶμεν τὴν
ἐλευσιν τῆς δευτέρας· τοιοῦτόν ἐστι τὸ εἰς τὴν ὑμέ-
τεραν φιλοδοξίαν καὶ ἐπιμέλειαν ἀνεωγμένον στάδιον·
πολλὰ πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ἐκ τοῦ αἰῶνος καὶ τῆς ἡμέ-
τερας ἐργασίας· ἡ δὲ μακρὰ ἡμῶν μελέτη καταδεικνύει,
ὅτι πρὸς παραγωγήν καλῶν ἔργων τέχνης ἀπαρκοῦται
ἔστιν ὁ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Goethe ὑποδειχθεὶς ὁρος, «πλη-
ρώσατε τὴν διάνοϊαν καὶ τὴν καρδίαν ὑμῶν, ὅσον καὶ
ἂν ὦσιν εὐρεῖαι», ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων τῆς συγχρόνου
ἐποχῆς, καὶ θέλετε δρῆσαι τοὺς καρπούς τῆς ἐργασίας
ὑμῶν.

(Μετάφρασις)

ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΡΕΝΑΝ

Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ «Ἁγίου Παύλου»

Ἡ ζωὴ, εἶνε ἄνθος, καρπός, τί πλέον ; Ἄν ὡς δύ-
ναται τις νὰ ὑποστηρίξῃ ἢ προκατάληψις τοῦ θανάτου
εἶνε τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ
θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τῶν νεωτέρων, ἢ ἑλληνικὴ φυλὴ
εἶνε ἢ ἦπτον φιλόθρησκος τῶν ἄλλων φυλῶν. Εἶνε φυλὴ
ἐπιπόλαιος θεωροῦσα τὴν ζωὴν ὡς μὴ ἔχουσαν τι τὸ ὑπερ-
φυσικὸν καὶ μυστηριώδες. Ἡ τοιαύτη ἀφέλεια τῶν δο-
ξασίων πηγάζει κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ κλίματος τῆς
αἰθρίας, τῆς υπερβαλλούσης θυμηδίας, ἀλλὰ πλείοτερον
ἐστὶ ἐκ τῆς ἐμψύτου ροπῆς τῆς ἐξόχως φαντασιώδους ἐλ-
ληνικῆς φυλῆς. Ἐλάχιστόν τι, δένδρον, ἄνθος, σαύρα,
χελώνη προκαλοῦσι τὴν ἀνάμνησιν μυρίων μεταμορφώ-
σεων, ἃς ὕμνησαν οἱ ποιηταί· ρυάκιον ὕδατος, μικρὸν
φρέαρ μετὰ φιάκῃς ἐπὶ τοῦ ἐπιστομίου λίθου, στενὸς πορ-
θμὸς θαλάσσης, ὃν διέρχονται μὲν ἰπτάμεναι αἱ χρυσαλλί-
δες, διαπλέουσι δὲ τὰ μέγιστα σκάφη, ὡς ἐν Πόρῳ,
πορτοκαλλεῖαι, κυπάρισσοι, ὧν ἡ σκιὰ ἐπεκτείνεται ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, μικρὸν δάσος πιτύων ἀνὰ μέσον τῶν πε-
τρῶν, ἀρκοῦσιν ἐν Ἑλλάδι ἵνα παραγάγωσιν τῆς εὐφο-

σύνην ἣν ἐξεγείρει ἡ καλλονή. Ἐτέρποντο περιπατοῦντες
εἰς τοὺς κήπους τὴν νύκτα, ἀκούοντες τὴν φωνὴν τῶν
τεττίγων, καθήμενοι εἰς τὸ φέγγος τῆς σελήνης καὶ παί-
ζοντες τὸν αὐλὸν ἀνήρχοντο τὸ ὄρος, ἵνα πῖωσιν ὕδωρ,
καὶ κομίζοντες μικρὸν ἄρτον, ἰχθὺν καὶ λήκυθον οἴνου,
ἔπινον αὐτὸν ἄδοντες· καὶ ἐν μὲν ταῖς οἰκογενειακαῖς ἐορ-
ταῖς συνεῖθίζον ν' ἀναρτῶσι στέφανον φύλλων ὑπεράνω
τῶν θυρῶν καὶ νὰ βαδίζωσι φοροῦντες πῖλους ἐξ ἀνθέων·
ἐν ἡμέραις δὲ δημοσίων τελετῶν ἔφερον θύρσους κεκοσμη-
μένους διὰ φύλλων· διήρχοντο τὰς ἡμέρας χορεύοντες,
παίζοντες μετ' αἰγῶν ἐξημερωμένων· τοιαῦται ἦσαν αἱ
ἑλληνικαὶ ἠθοναί, ἠθοναί φυλῆς πτωχῆς, οἰκονόμου, αἰω-
νίως νεαζούσης, οἰκούσης χωρὴν τερπνὴν καὶ αὐτάρκη.
Τὰ βουκολικὰ τοῦ Θεοκρίτου βάσιν εἶχον ἐν ταῖς ἑλλη-
νικαῖς χώραις τὴν ἀλήθειαν. Ἡ Ἑλλὰς ἠρέσκετο πάν-
τοτε εἰς τὸ ἀφελὲς καὶ ἐράσιμον τοῦτο τῆς ποιήσεως εἶ-
δος, ὅπερ χαρακτηρίζει ἰδίως τὴν φιλολογίαν αὐτῆς καὶ
χρησιμεύει ὡς κάτοπτρον τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, ἐν ᾧ εἰς
πᾶν ἄλλο ἔθνος εἶναι μωρὸν καὶ πεπλασμένον. Ἡ ἱλα-
ρότης, αἱ ἐν τῷ βίῳ ἠδοναί, εἰσὶ κατ' ἐξοχὴν ἴδια τῶν
Ἑλλήνων. Ἡ φυλὴ αὕτη εἶναι πάντοτε εἰκοσάετις· δι'
αὐτὴν indulgere genio δὲν εἶναι ἡ βαρεῖα μέθη τοῦ
Ἀγγλου, αἱ βάνουσι τέρψεις τοῦ Γάλλου· ἀλλ' ἀπλῶς
οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ἐρασταὶ τῆς φύσεως. Τῶντι ἐν Ἑλ-
λάδι ἡ φύσις εἶναι σύμβουλος κομψότητος, διδάσκαλος
εὐθύτητος καὶ ἀρετῆς. Αἱ αἰσχυραὶ ἐπιθυμῖαι, ἡ ἰδέα ὅτι
ἡ φύσις ἄγει ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ πράττωμεν τὸ κακόν, εἶναι
ἀτοπία, παραλογισμός. Τὸ φιλόκοσμον τὸ διακρίνον τὸ
παλληκάριον, καὶ μετὰ τῶν αἰσθημάτων ἐκδηλούμενον
εἰς τὸν χαρακτήρα τῆς νέας Ἑλληνίδος δὲν εἶναι ἡ πομ-
πώδης ματαιότης τοῦ βαρβάρου, ἡ μωρὰ οἴησις τῆς χυ-
δαίας νεοπλοῦτου γυναικὸς ἐπιδεικνυούσης γελοῖαν μα-
ταιοφροσύνην, ἀλλὰ τὸ ἀγνόν καὶ λεπτόν αἰσθημα ἀφελῶν
νεανίσκων, αἰσθανομένων ὅτι εἰσὶ τὰ νόμιμα τέκνα τῶν
ἐφευρετῶν τῆς καλλονῆς.

(Μετάφρασις)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑ

ΔΙΑ ΤΟΝ κ. ΡΟΪΔΗΝ

Φίλιππε μου Χρῖστο Βαρλέντη.

Με πολλὴ μου εὐχαρίστηση ἀπαντῶ στὸ ἐρώτημά
σου, ἂν εἶναι ὀρθὰ ἐκεῖνα ποῦ γράφει ὁ μινιαδικὸς μας
χαριτογράφος κ. Ἐμ. Ροῖδης γιὰ τὴ νέα μας φιλολογία.
Τὸν κ. Ροῖδην πάντοτε ἐκτιμῶσα ὡς χαριτωμένον λο-
γογράφον, καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ἐκτιμῶ τὸ πνεῦμά του, ἀδια-
φορῶντας γιὰ τὲς ἰδέες του. Μ' ἀρέσει ἡ χάρη του ἢ
ἀριστοτεχνικὴ, τὸ πνεῦμά του τὸ ὀξύτατο, ἢ πολυγλω-
σσία του ἢ καταπληκτικὴ, τὸ σατυρικὸ του τὸ διαβολε-
μένο, ἀλλ' ὄχι καὶ ὅλες του οἱ ἰδέες. Ἐλλήνων φορὰ ὁ κ.
Ροῖδης εἶχε πλῆθει τὸ ἐγκώμιον τῆς νέας ἑλληνικῆς ποιή-
σεως, ἴσως πλείοτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο θιασώτη της, ἀλλὰ
σήμερα, ὅτε βρισκεται πολὺ σιμὰ στὸ τέρμα τοῦ βίου
του, στρέφοντας τὸ κεφάλι του πρὸς τὰ περασμένα καὶ
μὴ βλέποντας κανένα σοβαρὸ του ἔργο, — ἂν ὑποτεθῆ
ὅτι ἔχει ἀποκηρυγμένη τὴν Πάππυσα Ἰωάννα του ὅπως
τὸ ἔχει γράψῃ μιὰ φορὰ ὁ κ. Δαμβέργης — θέλει νὰ
γρημεύσῃ ὄλο τὸ φιλολογικὸ οἰκοδόμημα τῆς νεωτέρας ἑλ-
ληνικῆς φιλολογίας, θάφτοντας καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτὸ στὰ
στὰ ἐρείπιά του, λέγοντας ὅτι τὸν Σαμψῶν :

— Ἄε ! καὶ σὺ Ροῖδην, με τοὺς ἄλλους μαζί !
Ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀπατημένος νὰ νομίζῃ τὸν ἑαυτὸ
τοῦ ἰκανὸν γιὰ μιὰ πράξιν ὅταν τοῦ Σαμψῶν.

Πολὺ περίεργοι μοῦ φαίνονται οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ κ.
Ροῖδην, ὅτι δηλαδή, γιὰ νὰ ἔχῃ ἕνα ἔθνος φιλολογία πρέ-
πει νὰ ἔχῃ ἐθνικὴ ἀναμνήσεις. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ ἐθνι-
κὲς ἀναμνήσεις χρησίμεψαν ὡς θέμα σὲ πολλοὺς ποιητά-
δες, ἀλλὰ ἔχομε καὶ ἕνα σωρὸ ποιητάδες τῆς πρώτης
γραμματῆς, ποῦ δὲν ἔχουν καμμιά σχέση με τῆς ἑθνικῆς
ἀναμνήσεως, π.χ. ὁ Λαμαρτίνος, τὸν ὅποιο καὶ αὐτὸς ὁ κ.
Βλάχος ἀναγνωρίζει ὡς μεγάλον ποιητὴ τοῦ 19 αἰῶνα
δὲν ἔχει καμμιά σχέση με τῆς ἐθνικῆς ἀναμνήσεως, ὁ Χάι-
νερς τὸ ἴδιο, καὶ ἂν πάμε παραπάνω καὶ αὐτὸς ὁ Σιαικ-
σπῆρος τ' ἀριστοτεχνικὰ του τὰ ἔχει ἐμπνευστῆ ἀπὸ
ξένες ἱστορίες, καὶ ἀπὸ ξένα ἀνέκδοτα, ὅταν τὸν Ἀμλέτο,
τὸν Ὄθελον, τὸ Ρωμαῖο καὶ τὴν Ἰουλιέτταν, τὸν Ἐμ-
πορο τῆς Βενετίας καὶ τόσα ἄλλα. Τάχα αὐτὲς τῆς ἱστο-
ρίας καὶ αὐτὰ τ' ἀνέκδοτα δὲν μποροῦν νὰ τὰ ζήρῃ κα-
νενας ἄλλος προτερόχρονος του. Σύγχρονος του, ἢ μετα-
γενέστερός του ; Γιατί σ' ἕνα τέτοιο μεγάλο ἔθνος ὅταν
τὴν Ἀγγλία τριακόσια τόσα χρόνια νὰ μὴ φανῇ καὶ ἕνας
ἄλλος Σιαικσπῆρος, ἕνας μισὸς Σιαικσπῆρος, ἕνα τέ-
ταρτό του ἀκόμα ; Μὴ δὲν εἶναι οἱ ἴδιες οἱ ἀναμνήσεις.
Μὴ δὲν εἶναι οἱ ἴδιες οἱ ἱστορίες καὶ τὰ ἴδια τ' ἀνέκδοτα.
Μὴ δὲν εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ πύργοι, καὶ τὰ ἴδια τὰ ἐρεί-
πια ; Γιατί νὰ μὴ κάμῃ ἕνας Δανὸς τὸν Ἀμλέτο ποῦ
θὰ εἶχε γεννηθῆς τῆς σχετικῆς ἀναμνήσεως καὶ πλατύ-
τερες καὶ τὸν ἔκμε ἕνας Ἀγγλος ; Γιατί νὰ μὴ βρεθῆ
ἕνας Ἰταλὸς νὰ κάμῃ τὸν Ἐμπορο τῆς Βενετίας καὶ τὸν
Ὄθελον καὶ βρεθῆκε ἕνας Ἀγγλος ; Εἶταν χειρότερη ἢ
κατάστασις τῆς Φλωρεντίας ἀπὸ τὴν κατάστασις τῆς τουρ-
κοκρατομένης Ἑλλάδος ; Οὐδὲ σύγκριση μπορεῖ νὰ
γείνη ! Ἀλλὰ τότε πῶς δὲν ἔχει γεννηθῆ καὶ ἕνας Ἑλ-
ληνας Δάντης νὰ κάμῃ μι' ἄλλη Κόλαση ; Ἀναμνήσεις
καὶ ἐρείπια φωνάζει ὁ κ. Ροῖδης χρειάζονται γιὰ ἕνα
ποιητὴ, ἀλλ' ἡ ἱστορία δὲν εἶναι ταμῖο ἀναμνήσεων
ὄλο τοῦ κόσμου ; Ἐπειτα ποῖος ποιητὴς ἢ μικρὸς ἢ
μεγάλος ἀπὸ τοὺς γνωστούς δὲν εἶχε τῆς ἀναμνήσεως του
τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς ἀναμνήσεως του τῆς ἀτομικῆς ; Τί με-
γαλύτερο ἐρείπιο χρειάζεται γιὰ ἕνα Ἑλληνα ποιητὴ ἀπὸ
τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνα, τῆς Ὀλυμπίας τῶν Μυκη-
νῶν, κλ. καὶ τί φρικτότερη ἀνάμνησις ἀπὸ τὴν ὑποδοῦ-
λωσι τῆς Πόλης καὶ ἀπὸ τὸ τούρκωμα τῆς Ἀγιά-Σο-
φίας ; Ποῦ εἶναι ὁ Σιαικσπῆρος μας, ποῦ εἶναι ὁ Μίλ-
τοννάς μας, ποῦ εἶναι ὁ Δάντης μας, ποῦ εἶναι ὁ Ἀρί-
στος μας, ὁ Τάσος μας, ὁ Γκαϊτές μας, ὁ Σχίλλερὸς
μας, ὁ Οὐγγὸς μας ;

Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποιητάδες τῆς Ἀγ-
γλίας εἶναι καὶ ὁ Μίλτωνας τοῦ ὀποῖο ὁ Χαμέρος Πα-
ράδεισος δὲν ἔχει καμμιά σχέση οὔτε με τῆς ἐθνικῆς ἀνα-
μνήσεως, οὔτε με τοὺς διαφόρους γρημεύσιμους πύργους,
ἀλλ' εἶναι ἔργο, βγαλμένο ἀπὸ τὴ Βίβλο. Μόνον ὁ Μίλ-
τωνας ἔτυχε νὰ διαβάσῃ τὴ Βίβλο ; Πῶς δὲ βγήκε καὶ
ἕνας ἄλλος νὰ κάμῃ ἐκεῖνο, ποῦ ἔκαμε αὐτὸς ;

Εἶπα παραπάνω ὅτι μοῦ ἀρέσει νὰ διαβάξω τὸν κ.
Ροῖδην, εἴτε ἂν ἔχῃ δίκιο σ' ὅσα γράφει, εἴτε ἂν δὲν
ἔχῃ.
Εἶναι χαριτογράφος χωρὶς νὰ εἶναι κριτικός. Ἐκεῖνα
ποῦ γράφει ὁ κ. Ροῖδης, εἶναι ἕνα ἐξοχο μαγεῖρεμα,
χωρὶς νὰ εἶναι καθόλου ὑγιεινόν. Τί νὰ περιμένῃ κανεὶς
ἀπὸ τὴν κριτικὴν τοῦ κ. Ροῖδην, ὅταν γιὰ ὀλίγες μπεν-
τουίνικες σκηνές, σὲ ἀκανόνιστη καὶ ἀχαραχτήριστη

γλώσσα, που δεν είμαστε και τόσο πολύ βέβαιοι για την πρωτοτυπία τους, περιφρόνησε όλους τους εθνικούς μας διηγηματογράφους; Και τους κάκισε, διότι δεν ετύχησαν να πᾶνε όλοι στην Άραπιά, και να γράφουν όλο και μπεντουίνικες σκηνές; Μήπως τον πειράζουν τα εθνικά διηγήματά μας, που είναι γεμάτα από βουνά, κάμπους, νεροσυρές, κοπάδια, αγέλες πουλλιά, αγροίμια, θάλασσα, ουρανό, — ελληνικό ουρανό; — Μήπως οι καθημένοι οι διηγηματογράφοι μας έχουν ιδῆ μπεντουίνους στην Ελλάδα και δεν τους ανάφεραν. Τι να περιμένη κανείς από την κριτική του κ. Ροίδη, όταν λέγει το Σουρῆ, τον άθνατο Σουρῆ μας, το καύχημα όχι μόνον τῆς Ελλάδας μας αλλά και όλης τῆς Εὐρώπης, ἔμμετρο πεζολογία; Άκούτε ο Σουρῆς μας ἔμμετρο πεζολογία; Σὰ να πούμε τον Παρθενώνα βαναυσούρημα!

Άς μου επιτραπῆ να ἔχω αντίθετη γνώμη από τον κ. Ροίδη. Μπορεί ἡ νέα ελληνική φιλολογία μας να μην ἔχη να ἐπιδείξη Σιακισπῆρους, Μιλτωνες, Δάντες, Τάσσους, Άριστούς, Οὐγγούς, Γκαίτες, Σχιλλέρους, Χάινες, κλ. Άλλά σε ποιόν άλλον τόπο και ἄν γεννιῶνταν ο Σολωμός, ο Βαλαωρίτης, ο Ζαλοκώστας, ο Παράσχος, ο Κρυστάλλης, για να περιοριστῶ μόνο στους πεθαμένους δε θα ἔχαν τους ανδριάντες τους; ἄλλα σε τόπο, όπου ο παραμικρότερος Μαλακάσης μπορεί να τσαλαπατήσῃ ἕνα Σουρῆ, ἕνα Μαρτζώκη, ἕνα Δροσίνη, ἕνα Ἐφραλιώτη, και να βρίζῃ ἕνα Νυχάρη, τι μπορεί να περιμένη κανείς; Δόξα; Θεός φυλάξῃ! Εὐγνωμοσύνη; Βλαστῆμια! Ἰποστήριξη; Δέ βρουέσαι!

Οι ἀληθινοί ἐργάτες τῆς νέας ελληνικής φιλολογίας, και εἶναι εὐτυχῶς πολλοί — πρέπει ν' ἀφήσαν τον κ. Ἐμμ. Ροίδη και τους διαφόρους Μαλακάσιδες να φρονούν και να γράφουν ὅ,τι θέλουν, διότι ἡ Δόξα δε θάφτεται ποτέ, και ἄν σημερινῆ γενεὰ δεν τους ἐκτιμῆσῃ, θα τους ἐκτιμῆσουν οι ἐρχόμενες.

Χ. Χρησόβασιλινς.

ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΙ

I

.... Ἐπάνω στο τραπέζι του φτωχικοῦ μου γραφείου και δίπλα στα ποιητικά μου χειρόγραφα στέκει το καλλίτερο ποίημα τῆς ζωῆς μου.

Ἐνα μπουκαλάκι ἄσπρο, γεμάτο από το δραστηκώτερο δηλητήριο.

Γεμάτον από ἀρσενικό.

Προχθές ἔχεν ἔλθει στο δωμάτιόν μου, για να μ' ἐπισκεφθῆ ἕνας φίλος μου, ἕνας από τους ὀλίγους ἐκείνους που με ἀγαποῦν πιστά.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἐγὼ ἔγραφα βιαστικά κάτι τι και ο φίλος μου για να μὴ με ἀπασχολήσῃ, ἔπῃρε ἕνα βιβλίον, το ἄφηνεν αυτό, ἔπῃρε το ἄλλο, το ἄλλο, και τέλος κατέληξε και εἰς το μπουκαλάκι:

Τὸ πῆρε στα χέρια του, το περιστρέψε ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐκεῖ, και τέλος με παιδικὴ ἀφέλειαν το ἄνοιξε και ἐτοιμάζετο να δοκιμάσῃ το περιεχόμενο.

Κατὰ τύχην ἐσήκωσε τὰ μάτια μου από το χειρόγραφόν μου ἐκείνη τὴ στιγμή και εἶδον το κίνημά του.

— Τρελλέ! τι κάνεις αὐτοῦ;... ἐφώναξα, ἀρπάζων συγχρόνως το μπουκαλάκι από τὰ χέρια του,

— Γιατί;... τι ἔχει μέσα;... με ἠρώτησε ἡ γελῶν.

— Ἄρσενικόν!... του ἀπήντησα.

— Μπὰ! ἔτσι ἔ;... εἶπεν ἐκείνος, και που το βρήκες; τι το θέλεις; Βρέ μήπως κι' ἔχεις σκοπό να... ..

Ἐχαμογέλασα διὰ τὴν σκῆψιν που ἔπερασε εἰς τὴν διάνοιαν του φίλου μου, και ἐπειδὴ εἶχα τελειώσῃ πλέον τὴν γραφικὴν μου ἐργασίαν ξαπλώθηκα κι' ἐγὼ ὅπως κι' αὐτὸς ἄπάνω σ' ἕνα καναπέ, ἄναψα ἕνα σιγάρο και του εἶπα σιγαλά:

— Θέλεις ν' ἀκούσης Νίκο, μιὰ ἀληθινὴ ἱστορία, ἕνα ζωντανὸ κομμάτι από τὴ ζωὴ μου;...

— Ἄκουσ ἐκεῖ, μου ἀπήντησεν, εἶμαι ὅλος αὐτιά!... ἔμπρός, λέγε!...

Ἄναψε κι' αὐτὸς ἕνα σιγάρο και ἐτοιμάσθη ν' ἀκούσῃ τὴν παρακάτω ἱστορία, που δημοσιεύω κι' ἐδῶ, για να τὴν διαβάσουν ὅλοι ἐκείνοι που κλαίνε για τὴν καταδικνῆν τους, που παραπονοῦνται ὅτι αὐτοὶ μόνον φέρουν ἐπὶ κεφαλῆς του μαρτυρίου τον ἀκάνθινον.

Εἶνε ἱστορία ἀληθινὴ.

Σὰς δίδω τον λόγον μου.

II

»Κι' ἐκείνη ξένη, κι' ἐγὼ ξένος.

»Δυὸ κύματα του ἄγριεμένου Ὁκεανου τῆς ζωῆς μᾶς ἔσπρωξαν στὴν αὐτὴ πόλι, μᾶς ἀντάμωσαν στο ἴδιο σπῆτι.

»Ἐκείνη ἦταν από ξένες χώρες, εἶχε ῥθει από μακρινὰ περιγιάλια και εἶχε γεννηθῆ κάτω από ἕνα οὐρανὸν βαρῦ, σιδερένιο, εἶχεν ἄλλες ιδέες, ἄλλους πόθους, ἄλλη γλῶσσα.

»Ἡ δυστυχία, τὰ βάσανα ἐνώνουν τὰς ψυχὰς σφιχτὰ — σφιχτὰ.

»Ἡμεθα και οι δύο μάρτυρες, και οι δύο εἶχαμεν ὑποφέρει τόσα και τόσα.

»Ἡ τύχη τὴν εἶχεν ἐκείνην γηρεμίσει από τὰ μαρμαρένια πατρικά της παλάτια, και από τὰ ἠλεκτροφώτιστα πλούσια σαλόνια, τὴν πέταξε στὴν Ελλάδα, και τὴν ἠνάγκασε να κερδίξῃ το ψωμί της διδάσκουσα τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος της.

III

»Ἦταν ἡ ἑβδομάς των παθῶν.

»Ἐσπέρα τῆς Μεγάλης Τετάρτης, και ἡ καμπάνες ἔχτυποῦσαν θλιβερά-θλιβερά.

»Ὁ Χριστὸς ἐβάδιζε πρὸς τον Γολγοθᾶν του και το Μέγα Θρησκευτικὸν δράμα διεδραματίζετο μέσα στους ναούς.

»Ἡ καμπάνες ἔχτυποῦσαν λυπητερά-λυπητερά.

»Και ἡμεῖς ἐκαθήμεθα πλάι-πλάι στον μικρὸν κῆπο, κάτω από ἕνα χλωρὸ ἀγιάκλημα.

»Ἐκείνη εἶχε στηρίζῃ το κεφάλι της στον ὦμό μου και μ' ἄκουεν:

»Με παραπονετικὴ φωνή, με φωνὴ γεμάτην από τον πόνο των βασάνων, κάτω από τὴν σιγαλιά ἐκείνη του κῆπου, τῆς ἔλεγα σιγαλά-σιγαλά ὅλη τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς μου.

»Τῆς τὰ ἔλεγα ὅλα.

»Χρόνια τώρα ζητοῦσα να βρῶ ἕνα ἄνθρωπο που να με συμπονέσῃ, ἕνα ἄνθρωπον εἰς τον ὁποῖον να μπερέσῃ να ἐπιῶ ὄλον τῆς καρδιάς μου τον πόνο.

»Και τον εὐρήκα στὴ γυναίκα αὐτὴ, σ' ἐκείνη τὴν ξένη.

VI

»Από τότε ἔπερασε καιρὸς πολὺς.

»Ἐνα ἄλλο κύμα του Ὁκεανου τῆς ζωῆς μᾶς ἐχώρυσεν, ἴσως για πάντα.

»Ἐκείνη τὴν ἔριξε σε ἄλλες χώρες μακρινές, κι' ἐμένα μέσα σ' ἕνα δημοσιογραφικὸ γραφεῖο.

»Παλεύουμε και οι δύο τον ὑπὲρ ὑπάρξεως ἀγῶνα, που ἀγωνίζονται και τόσα ἄλλα δυστυχημένα πλάσματα.

»Τὸ μπουκαλάκι αὐτὸ το πῆρα μαζί μου και το ἔχω πάντα μπροστά μου.

»Ὅταν καμμιὰ φορὰ κουρασμένος, κ' ἀπογοητευμένος σηκώνω τὰ μάτια μου και το βλέπω. μιὰ εὐφροσύνη, μιὰ Ὀλύμπια γαλήνη σκορπιέται μέσα μου.

»Κι' ἐνθυμοῦμαι τὴν δυστυχημένην ἐκείνην μάρτυρα με τὰ ξανθὰ μαλλιά και με τὰ γαλάζια μάτια.

»ὦ, φίλε μου! αὐτὸ που ἔκαμα εἶνε τὸ μεγαλοπρεπέστερον, τὸ φραϊότερον ποίημα τῆς ζωῆς μου!»

Θρ. Ζωῖόπουλος

ΑΠΟ ΤΑ «ΠΑΡΑΠΟΝΑ»

Ο ΞΑΔΕΡΦΟ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Ἡ Νύφη το μαντῆλις το χέρι της γυρίζει
Και το συρτό του γάμου ἀγάλι-ἀγάλι ἀρχίζει,
Τριγύρω δεν κυττάζει, τὰ μάτια χαμηλώνει
Και το δεξι της πόδι ἀνάλαφρα σηκώνει...

»Ολοι γυναῖκες κι' ἄνδρες τὴ νύφη ἀκολουθοῦνε
Με το γαμπρὸ 'ς τὴ μέση και γλυκοτραγουδοῦνε,
Και τραγουδοῦ μαζί τους και του γαμπροῦ ἡ μάννα:
«Ἐμπρός γλυκειὰ Νυφοῦλα, ἔμπρός, τάρ-να-να, νά-να.

«Για σήκωσε Νυφοῦλα τὰ μάτια σου με χάρι
Και 'δὲς το σύντροφό σου, το διαλεχτό κριάρι,
Αὐτὸν θε νάχῃς τώρα πατέρα σου και μάννα,
'Ἐμπρός γλυκειὰ Νυφοῦλα, ἔμπρός, τάρ-να-να, νά-να.

«Νὰ μᾶς χαρίσης Νύφη ἐννιά λεβέντες κι' ὄλοι
Νὰ μάθουν και μιὰ τέχνη, ποῦνε χρυσὸ βραχιόλι.
Ν' ἀκούνε τον πατέρα και ν' ἀγαποῦν τὴ μάννα,
'Ἐμπρός γλυκειὰ Νυφοῦλα, ἔμπρός, τάρ-να-να, νά-να.

«Καθένα να προκόψῃ, καθένα να πλουτίσῃ,
Τὸ σπίτι από χρυσάφι κι' ἀσῆμι να γεμίσῃ,
Νὰ χαιρέται ο πατέρας να καμαρών' ἡ μάννα,
'Ἐμπρός γλυκειὰ Νυφοῦλα, ἔμπρός, τάρ-να-να, νά-να»

Κι' ἀνάμεσα 'ς τὰ γέλοια και 'στοῦ χοροῦ τὴ ζάλη
Μονάχα ἕνας λεβέντης δίχως μιλιὰ να βγάλη,
Τὸ βλέμμα του καρφώνει 'ς τὴ Νύφη που χορεύει
Και 'ς ὅ,τι ἔμπρός του βλέπει ἀκόμα δεν πιστεύει.

»Ὅταν ἐτελειώσα, τὴν ἠρώτησα με παράπονον;

»— Ἐ, Φλώρα; τί λές; δεν εἶμαι ο δυστυχέστατος ἄνθρωπος του κόσμου; δεν εἶμαι;...

»Ἐκείνη ἐγύρισε σιγαλά το μελαγχολικὸ της πρόσωπο, μ' ἐκύτταξε με μάτια λουσμένα στα δάκρυα και μου εἶπεν:

»— Ὅχι!.. Μπροστά σ' ἐμένα εἶσαι εὐτυχῆς.... ἀπείρω εὐτυχῆς..

»Δώσε μου τὰ χέρια σου, κι' ἀκουσέ με

»Και ἄρχισε.

»Ἦτον πολὺ γραμματισμένη, ἤξευρε να διηγείται με ἔκφρασι καλή.

»Στὴν ἀρχὴ μιὰ μυστικὴ ἀνατριχίλα με κατέλαθεν.

»Ἐνὸς μυστηρίου ο πέπλος θα ἔπεφτε μπροστά στα μάτια μου.

»Και ἀνετρίχιασα.

»Μου τὰ εἶπεν ὅλα

»Κάθε φράσι της μου ἔφερεν κι' ἕνα στεναγμό, κάθε της πόνος και μιὰ φρικίασι.

»Τί ἱστορία τραγικὴ, ἱστορία γραμμένη με αἷμα και με δάκρυα, τί ραψωδία πόνου ἡ ἱστορία της!..

»Και πὼς εἰμπόρεσε το λεπτοφυές, το εὐθραυστον ἐκεῖνο πλάσμα ν' ἀνθέξῃ σε τόσα βάσανα!..

V

»Ἐτελειώσεν.

»Ἐγὼ ἐσηκώθηκα ὀρθὸς και ἐκύτταξα με θαυμασμό τὴν μάρτυρα ἐκείνην.

— Φλώρα! τῆς εἶπα, εἶνε ἀλήθεια ὅλα αὐτά;

— Ναί φίλε μου ἀλήθεια!..

»Ἐμείναμεν και οι δύο σιωπηλοὶ και βυθισμένοι σε σκέψεις μακρινές.

»Και ἡ καμπάνες ἔχτυποῦσαν λυπητερά-λυπητερά. και στάς ἀκοάς μας ἔφθανεν ἡ φωνὴ των σαν το αἰώνιο παράπονο του Κόσμου των δυστυχῶν, του ἀδελφοῦ Κόσμου που ἔκλαιε μαζί μας.

»Τέλος ἐκείνη διέκοψε τὴν σιωπὴν αὐτὴν.

— Τί σκέπτεσαι; φίλε μου, μου εἶπεν.

— ὦ! για σενα Φλώρα, για σενα, τῆς ἀπεκρίθην. Και προσέθηκα σιγαλά-σιγαλά στο αὐτί της.

«— Φοβοῦμαι για το μέλλον σου... ὦ! φοβοῦμαι πολὺ...

»Μ' ἐκύτταξε και πάλι προσεκτικά, κατάματα, και μου εἶπε:

— Μὴ φοβᾶσαι για μένα.

»Ἄκουσέ με. Ἐέρεις; ο πατέρας μου ἦταν γιατρός στην πατρίδα μου. Ὅταν ἀπέθανε μου ἄφισε μαζί με τ' ἄλλα του φάρμακα και ἐργαλεῖα και ἕνα μπουκαλάκι ἀρσενικό.

»Εἶνε για μένα ἡ καλλιτέρα κληρονομιά. Ποτέ δεν το ἄφισα από κοντά μου. Ποὶς ξέρει τί μου γράφει ἀκόμη ἡ μοῖρά μου!..

«Ἐνας κρύος ἰδρώς με ἔπιασε.

»Ἐγονάτισα μπροστά της και τῆς ἔπιασα τὰ χέρια:
— Φλώρα, τῆς εἶπα με τρέμουσαν φωνήν, μ' ἀγαπᾶς;

»— Τὸ ξέρεις πολὺ καλά, μου ἀπεκρίθη.

»— Ἐ, λοιπὸν δῶσε μου το μπουκαλάκι αὐτό...

Στο ζητώ για τὴν ἀγάπη μας.

»Δώσε μου το! Φλώρα.

— Ποτέ!..

»Ἐγὼ ἐπέμεινα, ἐπέμεινα πολὺ και τέλος τῆς το ἔπῃρα.

Μαρτυρικὸ στεφάνι φορῶντας 'ς τὸ κεφάλι
Ὁ Εἰδερφος τῆς Νύφης, δίγως μιλιὰ νὰ βγάλῃ,
Τὴν πρωτὴν τοῦ ἀγάπης ποῦ ἀκόμα τὴ λατρεύει
Μὲ νυμφικὸ στεφάνι τὴ βλέπει νὰ χορεύῃ...

Ὁλος ὁ κόσμος γύρω γελᾷ, χορεύει, ψάλλει,
Κι' ὁ Εἰδερφος τῆς Νύφης, δίγως μιλιὰ νὰ βγάλῃ,
Κυττάζει τὴν προδότρα καὶ τοῦ γαμπροῦ τὴ μάνα
Ποῦ τραγουδοῦν ἀκόμα: ἔμπρός, τάρ-να-να, νά-να...

Κ' ἐκεῖ ποῦ ξεφαντώνουν κ' ἐκεῖ ποῦ τραγουδοῦνε
Μιά πιστολιά 'ς τὴ σάλα βροντόφωνη ἀγροικοῦνε!
Ἕνας γλωμὸς λεβέντης 'ς τὸ αἷμα του κυλιέται
Καὶ 'ς τὴ στερνὴ τοῦ ἀνάσα τὴ Νύφη συλλογιέται...

Ἀλαφιασμένοι τρέχουν, τὸ λείψανο κυττάζουν,
«Ὁ Εἰδερφος τῆς Νύφης!» ὅλοι μὲ μιᾶς φωνάζουν.
Κλαίει ὁ γαμπρὸς κοντάτου, κλαίει τὸ γαμπροῦ ἡμάνα
Κ' ἡ Νύφη τραγουδάει: ἔμπρός, τάρ-να-να, νά-να!

ΣΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ

Μὲ πόδι βραδυκίνητο, μὲ μάτι δειλιασμένο
Σὲ μιὰ κλεισμένη κάμαρη ἀγάλι-ἀγάλι 'μπαίνω.

Ἵστὴ χαϊδεμμένη εἰκόνα τῆς τὰ μάτια μου στυλώνω
καὶ τὴν κυττάζω ἀχόρταγα καὶ τὴ θωρῶ μὲ πόνο...

Δυὸ χρόνια, ὠϊμένα, 'πέρασαν ποῦ ζῶ σὲ τόπο ξένο
Κ' ἕνα γλυκὸ τῆς μήνυμα τοῦ κάκου περιμένω.

Δυὸ χρόνια ἠλύπη σέρνεται 'στὰ στήθια μου σὰν κάμψη
Δίγως ἐν' ἄστρο καὶ γιὰ μὲ 'στὰ σύγνεφα νὰ λάμπη.

Καὶ τώρα τὴν εἰκόνα τῆς ποῦ τὴν κρατῶ 'στὰ χέρια
Γελᾷ 'στὰ στήθια μου ὁ οὐρανὸς μ' ὅλα μαζὺ τὰ στέρια...

Κ' ἐχάιδεα τὴν ἀγγιχτὴ παρθενικὴ θωρειὰ τῆς
Κ' ἐχάιδεα τὰ ὀλόστρωτα παρθενικὰ μαλλιά τῆς.

Κάθε καμπὴ τοῦ χεῖλους τῆς σκορποῦς ἕναν καὶ μὲ μου
Κάθε πτυχή τοῦ στήθους τῆς μετροῦς ἕναν παλμὸ μου

Τὴν ὄψι τῆς ἐφώτιζαν γραμμὲς φωτοστεφάνου
Τὰ κάλλη τῆς ἐσκέπαζαν ἀρώματα λιβάνου...

Καὶ μὲς ἀπ' τὴν εἰκόνα τῆς 'στὴ ζάλη τοῦ ἔρωτός μου
'Ζωντάνεψε ἡ ἀγάπη μου κ' ἐπρόβαλεν ἔμπρός μου.

Κ' ἐπρόβαλεν ὅσταν ἄλλοτε ἀφρόπλαστη, ὠραία
Λαχταριστὴ σὰν Ὀνειρο, αἰώνια σὰν Ἰδέα.

Κ' ἐσήκωσα τὰ χέρια μου 'ς τὴν πρόσχαρη ὄπτασία
Κ' ἐσήκωσα τὰ χεῖλη μου 'ς τὰ χεῖλη τῆς τὰ θεῖα...

Σὲ 'λίγο κάτι ἐσάλειψε κ' ἐγγίστησε 'ς τὰ βάθη
Κ' ἡ ὄπτασία 'σβύστηκε καὶ τ' ὄνειρον ἐχάθη...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΓΙΑΝΗΣ

Α. Γ. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑ

ΤΑ ΠΑΡΕΡΓΑ

(Συνέχεια)

Κυριεύεται εὐκόλως ὑπὸ τῶν συγκινήσεων, ἀναλυομένη εἰς δάκρυα. Αἰσθάνεται βαθέως τὴν γλυκεῖαν, τὴν εὐγενῆ ἐκείνην συμπάθειαν, ἣν διεγείρει ἡ θεὰ τῆς τάλαιπωρουμένης ἀνθρωπότητος. Προτιμᾷ δὲ πάντοτε τὸ τερπνὸν τοῦ ὠφελίμου. Οὐδόλως, διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ θὰ ἠδύνατο ν' ἀγαπήσῃ πᾶν ὅ,τι δὲν τέρπει ἢ δὲν συγκινεῖ τὴν καρδίαν· θὰ ἦτο δὲ ἀδύνατον, ὡς ἐκ τούτου, νὰ ἐπιδώσωσιν αἱ γυναῖκες εἰς πᾶν ὅ,τι, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, ἀποβαίνει πεζόν.

Ἄλλως τε, Κύριοι, καὶ ἀναδειχθεῖσα ἡ γυνὴ ἔξοχος γεωμέτρης, μηχανικὸς ἢ καὶ ἀστρονόμος, θὰ ἐπροκάλει ψυχρὸν τινα τὸ πολὺ θαυμασμόν· οὐδόλως δὲ θὰ προσέθετέ τι εἰς τὸ γόητρον τῆς γυναικείας φύσεως, εἰς τὴν μαγικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἣτις ἄρχει ἐπὶ τῶν καρδιῶν ἡμῶν ὡς δεσπότης ἀπόλυτος καὶ τὴν ὁποῖαν, μάλιστα, οἱ τίτλοι τοῦ ἀστρονόμου, τοῦ μηχανικοῦ ἢ τοῦ γεωμέτρου θὰ ἐζημιούν, ἐὰν ὅπως δὲν ἐμνηδύνουν. Δεῖται μερίμνης ἢ καρδία κυρίως τῆς γυναικός· τὴν καρδίαν, τὸ αἶσθημα καὶ τὴν φαντασίαν πρέπει ἡ γυνὴ ὑγιῶς ν' ἀναπτύξῃ, ἐὰν θελήσῃ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐπιβρόχον, ἣν ἤδη κέκτηται ἐφ' ἡμῶν, ὡς ἐκ τῶν φυσικῶν ἐκείνων θελημάτων τῆς. Ἡ κλίσις εἰς τὰς τέχνας τῆς μιμήσεως καὶ τῆς ἐκφράσεως καὶ μάλιστα διὰ τὴν μουσικὴν, ἀποδεικνύει ἐπι ἐνεργέστερον τοὺς ἰσχυρισμοὺς ἡμῶν τούτους.

Αἱ ὠραῖαι τέχναι, διεγείρουσαι τὸ αἶσθημα καὶ τὴν φαντασίαν τῆς γυναικός, θέτουσιν εἰς κίνησιν ὅλας τὰς αἰσθητικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς αὐτῆς δυνάμεις, διὰ τὸν τρόπον τὴν ἰσχυροῦ. Ἡ μουσικὴ, ἡ ζωγραφία, ἡ ποίησις ἀναπτύσσουσιν, οὕτω, θαυμασίως τὸ αἶσθημα τῆς φιλοκαλίας τοῦ θήλους γένους καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν καὶ τελειώσιν πολὺ περισσότερον ἢ ὅτι αἱ περὶ ἔλξεως καὶ βαρύτητος, ἢ αἱ περὶ μηχανικῆς θεωρίαι. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν μόρφωσιν τῆς καρδίας τοῦ κορασίου ἄς συγκεντρώσῃ ὅλας τὰς προσπαθείας αὐτῆς ἢ παιδαγωγός, ἐπιδιδώκουσα τὸν σκοπὸν αὐτῆς τοῦτον, διὰ παντός ὅ,τι θὰ ἠδύνατο, τέρπον ἢ συγκινούν νὰ ἠθοποιήσῃ. Ἡ ἀρίστη τῶν ἐκπαιδεύσεων θὰ ἦτο ἐκείνη, ἣτις θὰ προήγαγεν ἀμφοτέρω τὰ γένη εἰς τὴν ἠθικὴν τελειώσιν, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἰδιοτήτων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς διαφορὰς τῶν γενῶν, ἀποφεύγουσα ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξαλείψῃ ὅ,τι ὁ θεὸς αὐτός, ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ ἀγαθότητι αὐτοῦ, ἐδώρησατο εἰς ἕκαστον χωριστά — Ἐνταῦθα ὁ τῆς ἐσπέρας ἀγορητῆς προσέθεθεν εἶναι ἄπειροι οἱ τρόποι τοῦ σκέπτεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι εἰς ἀμφοτέρω τὰ γένη· ἀλλὰ δὲν ἔπειται, ἐντεῦθεν, ὅτι ἡ καθόλου ἐκπαιδεύσις θὰ ἐκλείψῃ καὶ ἐξαιρετικὰ διατάξεις θὰ κανονίσωσιν τὴν παιδείαν δι' ἕκαστον.

Ναί· ἀλλὰ ἡ γυνὴ ὅμως, ἔχει ὅπως ἰδίαν τὴν ψυχο-

λογικὴν κατάστασιν· καὶ ταύτην πρέπει νὰ ἔχη τις ὑπὸ ὄψιν, προκειμένου νὰ κανονισθῇ ἢ ἐκπαιδεύσῃ τῶν γενῶν. Ὅποῖαν θὰ εἶχον, τότε, ἀμοιβαίως, τῷ ὄντι, ἐπιβροχὴν, προσκόντως τὰ γένη ἐκπαιδευόμενα. Καὶ ἡ μὲν γυνὴ, ἀπ' ἑνός, θὰ ἀνεδεικνυε διὰ τῆς ἰσχύος τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ἠθικῶν αὐτῆς καλλονῶν, ἐπι μᾶλλον τὴν εὐγενεῖαν τοῦ ἀνδρός· ὁ δὲ ἀνὴρ, ἀπ' ἑτέρου, θὰ ἠύξανε τὰ ἠθικὰ αὐτῆς θέλητρα καὶ τὸ κάλλος, διὰ τοῦ ὕψους τῆς εὐγενείας καὶ τῶν φρονημάτων. Ὁ γεωργός θὰ παρεγνώριζε τὸ συμφέρον του, ἐὰν ἐσπειρεν ἀραβόσιτον, ὅπου ὁ ἀνάναξ θὰ ἐφύετο.

Ἄλλ' ὁ ἀγορητῆς τῆς ἐσπέρας ἐξηκολούθει ἰσχυρίζομενος ὅτι ἡ φύσις ἢ ἀνθρωπίνη εἶναι πικροῦ καὶ πάντοτε μίαν· εἰς μάτην δὲ ἀντετάσσετο ἢ θεωρία τοῦ γένους, ἐφ' ἧς ἐβάλλεν ὁ ἕτερος τὴν περὶ ἀλλοίας ἐκπαιδεύσεως γνώμη. Παρετίετο δὲ ἐπὶ πολὺ ὁ διάλογος, ὅτε, τῇ προτάσει ἑνός τῶν μελῶν, ἐψηφίσθη ἕνα ἀντίγραφον τοῦ πρακτικοῦ τῆς συνεδριάσεως ἀποσταλῆ εἰς τὰς διευθύνσεις τῶν σχολῶν τοῦ τε ἄρρενος καὶ τοῦ θήλους γένους, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θὰ ἐλαμβάνετο ὑπὸ ὄψιν, μεταρρυθμιζομένης τῆς διδασκαλίας, ἐὰν εἴσθε ἐτύγχανεν αὐτῇ χωλαίνουσα. Διελύθη, τότε ἡ συνεδρίασις, ἐκάστου ἀποχωροῦντος· ἐνθὺ δὲ ἔμενον ἐγὼ ἀκόμη ἐκεῖ, ὁ κ. Πρόεδρος, πλησιάζας με, μοὶ ἐπρότεινε νὰ μεταβῶ παρ' αὐτῷ, ἂν θὰ ἔμενον εἰς Φανάριον.

Πιθανόν, τῷ εἶπον, αὐριον ἀναχωρῶ εἰς Ἀθήνας· ὥστε πρέπει νὰ εὐρίσκωμαι εἰς Περαίαν. Τὸν εὐχαρίστησα, ἐν τούτοις καὶ τὸν ἐρώτησα, συγχρόνως, εἰς τίνα μὲ ἐσυμβούλευε νὰ ὑπάγω λέσχην, ἐὰν αὐριον δὲν ἀνεχώρουν. Ἐσκέφθη ὀλίγον· εἶπειτα μοὶ εἶπεν, εἰς τὴν λέσχην «τῶν φιλομούσων» εἰς Μέγα Ῥεῦμα. Θὰ συζητηθῇ, τὸ ἔσπερας τῆς αὐριου, τὸ περὶ γλώσσης, ἐσκαὶ λυόμενον καὶ ἄλυτον ἐσκαὶ παριστάμενον ζήτημα. Μοὶ προσέφερε δὲ τὸ τέρον καὶ μοὶ ἠχρήθη τὸ κατευόδιον, ἐὰν θὰ ἀνεχώρουν. Ἡ σελήνη ἦτο πλησιφαῆς καὶ ἡ νύξ ἐφαίνετο ὡς ἡμέρα. Ἐκ τῆς προκουμίας, ὅτε μὲ παρέλαβεν ἡ λέμβος, ἦτο ἐνδεκάτη ἡ ὥρα. Ὡς ἔγγηλος διολισθήσασα, ἔφερέ με εἰς Γαλατᾶν, ὅθεν καὶ μετέβην, ἰππεύσας, εἰς τὴν Περαίαν, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου διέμενον.

Σπεύδων εὐρον τὴν κλίνην, διότι τὰ μακρὰ διαστήματα μὲ εἶχον, ἀληθῶς ἐξαντλήσει. Ἐλεγον δὲ τὴν ἐπιούσαν κατ' ἑμαυτὸν, οἱ Ἕλληνες εἰσι παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ αὐτοί. Δὲν εἶχον ἄδικον οἱ παραγαγόντες τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ ὕδατος.

Ὁ Ἕλλητισμὸς εἶναι φῶς· εἶναι σέλας τῷ ὄντι· συγχέεται δὲ περιπλκνώμενος εἰς τὸν βίον τῆς ἀνθρωπότητος, παραδόξως, ὡς περ ἀτελεῦτος ποταμὸς, διαχύνων τὰ διαυγῆ καὶ ἐξαστράπτοντα αὐτοῦ ρεῖθρα, εἰς χώρας ξένας καὶ ἀπωτάτας, διακλαδούμενος εἰς τόσους εὐεργετικὸς ρύακας, ὅσας ὁ πολιτισμὸς ἀριθμεῖ προοδευτικὰς ἐποχάς. Ὁ ὑπρηρέτης, ἐν τούτοις μὲ εἰδοποιεῖ, ὅτι τὸ ἐκτάκτως ἀποπλῆον εἰς Περαίαν, ἦτο ἀτμόπλοιον Ἕλληνικὸν καὶ ἀνεχώρει πρὸς τὸ ἔσπερας τῆς αὐριου. Θὰ ἠδύνατον, οὕτω, νὰ παρερευθῶ εἰς τὴν λέσχην «τῶν φιλομούσων» εἰς Μέγα Ῥεῦμα, ὅπως ἀκροασθῶ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ γλώσσης ζητήματος. Ἠρίστησα ἐν τῷ δωματίῳ μου, τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἡ σκηνογραφία, ἣν ἀπὸ τοῦ δωματίου ἐκείνου παρίστα ἡ πέρειξ φύσις, μὲ ἐκράτει εἰς ἔκστασιν. Εἶχον ἀπέναντί μου τὸν Βόσπορον, τὴν Χρυσούπολιν, τὴν Προποντίδα, ὅτι ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν θὰ ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ ἢ τολμηροτέ-

ρα φαντασία. Μακρόθεν, ἐβλεπον τὰς Πριγκηπονήσους καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, χιονοσκεπῆς εἰσέτι. Ὅποια δὲ ποικιλία μορφῶν ἀνθρωπίνων! Ἐξήρχοντο καὶ εἰσῆρχοντο, ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ, ἄνθρωποι διαφόρων ἐθνῶν, ἀδιαλείπτως. Ἐν τῷ Ἐστιατορίῳ, κατὰ τὸ δεῖπνον ἰδίως, ἀπῆντων συνδαιτυμόνας, ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ὅταν δὲ, κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἡ ὁμιλία ἐγενεκεύετο, θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸν πύργον τῆς Βαβυλῶνος.

Προτιμῶντος ἐκάστου τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀπετέλουν ἀλλόκοτον συναυλίαν, τοῦ μὲν διηγούμενου ὅτι ἀνῆλθε τὸν πύργον τοῦ Γαλατᾶ· τοῦ δὲ ὅτι διέτρεξεν ἐφιππος τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου· ἕτερου ὅτι ἐπεσκέφθη τὴν Ἀγίαν Σοφίαν· καὶ ἄλλου ἄλλα διάφορα, ἐνθουσιῶδως παριστῶντος ἐκάστου τὰς ἐντυπώσεις. Ὅφειλε τις νὰ διαμεῖνῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἕνα ἴδιον, ἐν μικρογράφῳ, τὴν Οἰκουμένην. Δυσκόλως, τῷ ὄντι, θὰ ἠδύνατο τις, εἰς οἷαν δῆποτε ἄλλην πόλιν, νὰ ἀπαντήσῃ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἀνθρώπων, ὅσα περιλαμβάνει ἡ γήϊνος σφαῖρα. Ἐκρούε δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου Κύριός τις, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς τοῦ γένους, γάλλος, ὃν εἶχον ἄλλοτε γνωρίσει, ἐν Ἀθήναις. Συνήντων αὐτὸν ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας. Ἦτο εὐθυμὸς ὁ ἀνθρώπος, πάντοτε· καὶ θὰ ἔλεγέ τις, πάσχει τὴν ἀσθένειαν τῆς πολυλογίας. Τῷ ἀνέφερα τὴν ἀνὰ τὰ προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως περιοδεῖαν μου καὶ ὅτι μεγάλην ἠσθανόμην, ἦδη, ὡς Ἕλληνα, ἱκανοποίησιν, ὡς ἐκ τῆς φιλομουσίας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων. Ἠρκεσε τόσον. Ἡ γλῶσσα τοῦ πλέον ἦτο ἀκράτητος. Ὁ Ἕλληνα εἶναι, μοὶ λέγει, διάνοια εὐγενής· καρδία εὐαίσθητος· νοὺς ταχεῶς ἀντιλαμβάνομενος· εἶναι δὲ ὅ,τι καὶ ἐπὶ Περικλέους. Ἀκηδῆς, φυγόπνοος, λατρεύων τὸ ὠραῖον, ἐπιτυγχάνων εἰς ὅ,τι ἀποδοθῇ, ἀγαπῶν τὰς συζητήσεις, τὰς καινοτομίας, τὴν πολιτικὴν, ἀψίκορος, ἀρχολίπαρος. ἔχων ἐξόχους ἀρετὰς καὶ στερούμενος τῶν κοινῶν· θυσιάζει τὴν περιουσίαν εἰς στιγμὴν ἐνθουσιασμοῦ, ἐνθὺ εἶναι, ἄλλως τε, φειδωλός. Ἰδέτε τὸν Ἕλληνα καὶ εἰς τὰ κατώτερα στρώματα. Ἐχει πάντοτε καὶ ἐκεῖ τὰ πρωτεῖα...

— Ὅτι ὁ Ἕλληνα εἶναι εὐφυῆς· εἶναι τοῦτο ὁμολογούμενον παρ' ἀπάντων· τὸ πνεῦμα δὲ ἐκεῖνο, καλλιεργούμενον, θὰ ἠδύνατο νὰ παράξῃ εἰς τὸν κόσμον καὶ αὐθιγὰς ἀριστουργήματα, οἷα παρήγαγε πάλαι ποτὲ ἐν τῇ ἀρχαϊότητι. — Ἄλλ' ἡ ὥρα εἶχε προβῆ καὶ ῥοφήσας, ἐπὶ ποδὸς ὀλίγον ζωμόν, ἔσπευσα νὰ καταβῶ εἰς Γαλατᾶν, ὅπως μεταβῶ διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐκ τῆς γεφύρας εἰς τὴν «Λέσχην τῶν Φιλομοῦσων» εἰς Μέγα-Ῥεῦμα, (Ἀρναούτσιο) τοῦ καθηγητοῦ ἀπελθόντος, δι' ἀτμοπλοίου ἑτέρου, εἰς Χαλκιδόναν (Κάτικιον). (Ἐπειτα)

Ὁ κακουργήσας ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ μυστηρίου. Ζῆ ἐν τῷ διηνεκεί φῶτι, ὅτι ἀπρόοπτον τι συμβᾶν δύναται νὰ τὸν προδώσῃ. Διατὶ ὁ πράττων τὸ ἀγαθόν, χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ πολλάκις, νὰ μὴ ἐλιπίξῃ ὅτι ἡμέραν τινὰ δύναται νὰ τύχῃ εὐγνωμοσύνης; (Γκαῖτε)

Λάμπει τις διὰ τοῦ στολισμοῦ, ἀλλὰ διὰ μόνου τοῦ ἀτόμου ἀρέσκει. (Ρουσσώ).

Φιλότης ἢ κατ' ἀρετὴν ὁμοίότης. (Ἀριστοτέλης)

Η ΔΙΑ ΤΟ ΘΕΡΟΣ ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΙΤΑ

Εάν ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν διαιτητικῶν ἔξεων τοῦ ἀνθρώπου γένους, καθ' ἅσας τὴν ἔκτασιν ἑνὸς μεσημβρινῆος τῆς γῆς, παρατηροῦμεν ὅτι, καθ' ὅσον ἐκ τοῦ ἡμερινοῦ προβαίνομεν πρὸς τοὺς πόλους, ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τῆς φυτοφαγίας βαθμηδὸν κατ' ὀλίγον μεταβαίνει εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κρεοφαγίαν. Μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ, Κινέζου καὶ Τονκινέζου, τρεφομένων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ὄρουζιου, τοῦ κατ' ἔξοχὴν κρεοφάγου Ἀγγιλοῦ καὶ τῶν Ἑσκιμῶν, τρεφομένων διὰ τοῦ λίπους, ὑπάρχουσι πολυπληθῆ ἔθνη, τῶν ὁποίων ἡ διαίτα τοσοῦτον μᾶλλον εἶναι φυτικὴ ἢ κρεατώδης, ὅσον μᾶλλον εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν προσπλησιάζουσι πρὸς τὸ θερμὸν τῆς Ἰνδίας, εἰς δὲ τὴν δευτέραν πρὸς τὸ ψυχρὸν τῆς Ἀγγλίας κλίμα. Ἐν Ἰνδίαις, καὶ περὶ τὸν ἡμισφαιρὸν ὁ Ἀγγλος καὶ οἱ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι εἶναι ἡναγκασμένοι ν' ἀκολουθήσωσι, τὴν φυτικὴν τῶν ἰθαγενῶν διαίταν, ὡσαύτως ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ διατρέφων Ἰνδὸς μοιραίως πάσχει ἐὰν δὲν γίνῃ κρεοφάγος. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐκ παραλλήλου, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, καθ' ὅσον ἐκ τοῦ χειμῶνος προβαίνομεν πρὸς τὸ θέρος, ἀπὸ τῆς κρεοφαγίας βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον δέον νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν φυτοφαγίαν. Τοσοῦτω δὲ μᾶλλον φυτικὴ ἢ μᾶλλον κρεατώδης, πρέπει νὰ ἦναι ἡ διαίτα ἡμῶν, ὅσῳ περισσότερον, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν προσπλησιάζομεν τὸ θέρος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸν χειμῶνα. Κατὰ συνέπειαν, ὅπως ὁ ἐν ὄρῳ χειμῶνος ὑποβαλλόμενος εἰς ἀποκλειστικὴν φυτικὴν διαίταν ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἐν Λονδίῳ βιοῦντα Ἰνδόν, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ τῆς πατριδος τοῦ τὴν διαίταν ἀνευ σοβαρῶν συνεπειῶν ὡς πρὸς τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ὑπαρξίν του, οὕτω καὶ ὁ ἐν ὄρῳ θέρους ἀποκλειστικῶς διὰ κρεάτων τρεφόμενος ὁμοιάζει πρὸς τὸν κρεοφάγον Ἀγγλον τὸν ἀσθενοῦντα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς αὐτῆς διαίτης ἐν Ἰνδίαις ἔνθα εἶναι ἡναγκασμένος νὰ γείνη φυτοφάγος. Ἄλλ' εἶναι δυνατὸν ἡ φυτικὴ διαίτα, ἡ ἀποκλειστικὴ νὰ ἐπαρκῆσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς θρέψεως τοῦ ἀνθρώπου; Ἀναμφισβητήτως ναί, ἐν πρώτοις βλέπομεν ὅτι οἱ ἐνδεδειγμένοι διατηροῦσι τὴν ἰσχύν καὶ ὑγίαν αὐτῶν, δι' ἀποκλειστικῆς χρήσεως φυτικῶν τροφῶν. Μήπως ἀπὸ τὰ καθαρῶς χορτοφάγα ζῶα τὸν βοῦν καὶ τὸν ἵππον δὲν χρησιμοποιοῦμεν καθ' ἑκάστην κολοσσία μινικὰς δυνάμεις; Ἀκολουθῶν αἱ χημικαὶ ἀναλύσεις ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ εὔρῃ ἐν μόνῃ τῇ ἀπὸ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου προερχομένη τροφῇ πάντα τὰ ἐν τῷ κρέατι ἐνεχόμενα θεραπευτικὰ στοιχεῖα, ἴδια τὰ πρωτεΐοντα μεταξὺ αὐτῶν ὡς τὸ ἄζωτον, τὸν ἄνθρακα, τὸ λίπος, καὶ τὸ ὕδωρ.

Τὰ ἐκ τῆς φυτικῆς διαίτης ἀπορρέοντα μεγάλα ἀγαθὰ διὰ τὴν ὑγίαν τοῦ τε σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἐγκωμίωσαν ἔξοχοι φιλόσοφοι καὶ μεγάλοι ἠθικοὶ διδάσκαλοι. Εἰς τῶν ἀναμορφωτῶν τῆς θρησκείας τῶν Βραχμάνων, ὅστις ἐζήσεν ἐξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ ὁ Γουαταμάρα καταδικάζει τὴν χρῆσιν τροφῆς προερχομένης ἀπὸ ζῶων. Ὡσαύτως ὁ ἐν Κίνα 66 ἔτη μετὰ Χριστὸν εἰσαχθεὶς Βουδισμὸς ἀπαγορεύει τὴν κρεατώδη τροφήν. Ὁ Ὁμηρος ἐπαίνει τοὺς Ἱππολόγους ὡς τρεφομένους διὰ καρπῶν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς κρεοφάγους Κύκλωπας. Ἄλλ' εἰς τὸν Πυθαγόραν τὸν Σάμιον ἀνήκει ἡ

τιμὴ τῆς συστάσεως τῆς φυτοφαγίας, ἥτις ἐκλήθη καὶ Πυθαγόρειος. Ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων ἐδίδασκον τὰς αὐτὰς ἰδέας ἐν δὲ τῇ περιωνύμῳ διαλόγῳ τοῦ Πλάτωνος ὁ Σωκράτης ὀνομάζει φυτοφάγους τοὺς κατοίκους τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας. Ὁ Σενέκας ὁ Πλούταρχος, ὁ Βολταίρος, ὁ Ρουσσώ, ὁ Κιουβιέ, ὁ Βυφὼν ὁ Βύρων καὶ ὁ σοφὸς Σίμς ἦσαν θιασῶται τῆς φυτικῆς διαίτης. Ἀλαμπάνω, λέγει ὁ τελευταῖος ὡς τροφήν γάλα, τίτον, καφέ, ἄρτον, βούτυρον, σαλάτας, τυρόν, ὀπώρας, ὄσπρια παντὸς εἶδους, γεώμηλα, βουινιάδας ἢ βρυάνας, καρότα κλπ. ἐν ἐνὶ λόγῳ τρώγω πᾶν ὅ,τι δὲν ἀπολαμβάνει ζωῆς. Αἱ τροφαὶ αὗται μοι παρέχουσι ποικιλίαν πολὺ μεγαλύτεραν τῆς κρεατώδους διαίτης. Ὁφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐν ταῖς τροφαῖς ταύταις εὐρίσκω οὐχὶ μόνον ἐπαρκῆ τροφήν, ἀλλὰ καὶ ἐδέσματα, δυνάμενα νὰ ἰκανοποιήσωσι διὰ τῆς ποικιλίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀριστοκρατικώτερας τραπέζας. Δὲν πίνω οὔτε οἶνον, οὔτε ὕδωρ, ἄλλως τε σπανίως ἔχω δίψαν, διότι αἱ τροφαὶ μου αὐτὰι καθ' ἑαυτὰς εἶναι ὑγραὶ καὶ χυμώδεις. Διατελῶ πάντοτε εὐθυμος καὶ ἐν ἀρίστη ὑγείᾳ, ὁ δὲ ὕπνος μου εἶναι γλυκύτερος καὶ εὐχαριστότερος ἢ ἄλλοτε, ὅτε ἐτρεφόμεθα διὰ ζωϊκῆς τροφῆς. Κατακλίνομαι τὴν 10ην μ. μ. καὶ ἐγειρομαι τὴν 11ην μ. μ. Ἐπὶ τούτοις δὲ συναισθάνομαι ἑμαυτὸν κατὰ πολλὰ δραστηριώτερον καὶ ἠθικώτερον.

Πράγματι πρὶν ἢ γείνη κρεοφάγος ὁ ἀνθρώπος κατ' ἀνάγκην ἐμπήγει τὴν μάχαιράν του εἰς ζῶον παρ' οὗ προτίθεται νὰ λάβῃ τὰς σάρκας ὡς τροφήν του. ἀνεπαίσθητως πως γίνεται φονεὺς, ὁ δὲ φόνος τῶν ζῶων εἶναι ἡ ἀρχικὴ πηγὴ τῆς πλάνης του καὶ τῶν ἐγκλημάτων του, καθὼς ἡ ἔξις τοῦ τρέφεσθαι διὰ τῆς σαρκὸς τῶν ζῶων εἶναι προσεχῆς αἰτία τῶν ἀσθενειῶν του τῆς διαφορῆς του καὶ τῆς βραχείας διαρκείας τῆς ζωῆς του.

Πόσον δὲ ὑγιεινότερα τῆς κρεοφαγίας εἶναι ἡ φυτικὴ διαίτα ἀπέδειξαν τρανώτατα αἱ νεώτεροι χημικαὶ ἐρευναι. Ἄμα τῇ ἀφαιρέσει τῆς ζωῆς ἀπὸ τινος ζῶοντος ὄντος, ἀναπτύσσονται δηλητηριώδεις οὐσίαι καλούμεναι πτωμαίναι, αἰτίνες, κατ' ἀρχὰς οὐχὶ τοσοῦτον τοξικαὶ ἀποβαίνουσι τοιαῦται ἀπὸ τῆς 4ης ἢ 5ης μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνθρώπος καταναλίσκει μεγάλα ποσότητάς ζωϊκῶν σαρκῶν, ἧς ὁ θάνατος χρονολογεῖται πολλάκις ἀπὸ τεσσάρων μέχρις ὀκτῶ ἡμερῶν ἐννοεῖ πᾶς τις πόσον εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὰς ἐκ τῶν πτωμαίνων παραγομένας ἐπικινδύνους ἀσθενείας καὶ δηλητηριάσεις, ἐν ᾧ παρομοίους κινδύνους οὐδέποτε διατρέχει οἱ ἀπὸ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου παραλαμβάνοντες τὴν τροφήν αὐτῶν. Δικαιούμεθα ἄρα, ὡς συμπέρασμα πάντων τούτων, νὰ ἀναφωνήσωμεν, πόσον σοφά, πόσον ἠθικοποιὰ καὶ πόσον ὑγιεινὰ, εἶναι τὰ δ.α.τάγματα τῆς ἡμετέρας θρησκείας ὡς πρὸς τὴν διὰ τῶν νηστειῶν ἐπιβαλλομένην ἡμῖν φυτοφαγίαν καὶ τὴν διὰ ταύτης λίαν εὐστόχως ἐπιδιωκόμενὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἀγρίων ἀνθρώπων παθῶν. Δὲν θὰ εἰμεθα δὲ ὑπερβολικοὶ ἐὰν εἰπώμεν ὅτι ἡ φυτικὴ διαίτα ἐν ὄρῳ θέρους εἶναι ἡ ὑγιεινότερα διὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ ἡ οικονομικώτερα.

Α. Χριστοβίτης ἱατρός.

Ἐχει τὸ δικαίωμα καὶ ἡ κόρη ν' ἀπαίτῃ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς παρελθόν ἀμεμπτον καὶ ἀγνόν ὡς τὸ ἰδικόν της.

(Grand)

Ὁ ἀνὴρ ἐξίσταται, ἡ γυνὴ ἀγαπᾷ.

(Μ(λτων)

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΠΟΙΗΜΑ

ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΑΡΛΕΝΤΗ

1

Ὡ κόσμοι μεγάλοι, λαμπροὶ, σκορπισμένοι,
Ψηλά στον αἰθέρα, σὰν ἄμμος χρυσῆ!
Αἰθέρια λουλούδια τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ μας,
Ποῦ ἡ λάμπη σας φθάνει μονάχα σ' ἐμᾶς.
Ποῖος ξέρει, τί τάχα, τί νᾶστε μπροστά μας,
Στεφάνι ποῦ ὁ πλάστης στὴν κόμη φορεῖ,
Ἡ τάφου λουλούδια, θανάτου στολίδια,
Ποῦ πέρνουν καινούρια ζωὴ ἀπ' τὸ νεκρὸ:
Ὡ κόσμοι, μπροστά σας, στὰ γόνατα πέφτω
Στολίδια θανάτου μαζὶ καὶ ζωῆς!
Ἀδέλφια σας βλέπω λουλούδια στοὺς κάμπους,
Ἀστέρια λιγόζωα κάτωστὴ γῆ!
Κι' ὁ δύστυχος κόβω λουλούδια θαρρῶντας
Ἀστέρια πῶς φθάνω, πῶς κόσμο χαλῶ,
Κ' ἐκεῖνα φυτρώνουν στὸς τάφους ἐπάνω
Καὶ τείναι μᾶς δείχνουν στὸν κόσμο ὁ θνητός!

2

Ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες κι' οἱ δούλοι
Κι' ἀνοίχτε οὐράνιοι, καταχθόνιοι, δρόμοι
Καὶ θὰ περάσῃ ὁ Βασιλεὺς τοῦ τρόμου.
Ποῖος Βασιλεὺς, ποῖο τέρας εἶναι τοῦτο;
Τὰ σύμπαντα ἀπ' τ' ἄστρα ὡς τὰ λουλούδια
Ἵμνολογοῦν τὴν τόση δύναμίν του!

Ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες κι' οἱ δούλοι
Κι' ἀνοίχτε οὐράνιοι, καταχθόνιοι, δρόμοι
Καὶ θὰ περάσῃ ὁ Βασιλεὺς τοῦ τρόμου,
Ποῖος βασιλεὺς, ποῖο τέρας εἶναι τοῦτο;
Ἐκεῖνος ποῦ κ' ἐμᾶς ἔχει πλασμένα
Καὶ μένα μαῦρον ἴσχιό μᾶς πεθαίνει.
Αὐτὸ τὸ τέρας εἶναι ποῦ μᾶς σκιάζει!

Ἀνάσπιτα γυρίζει καὶ σὲ δούλους
Καὶ σ' ἄρχοντας καὶ σὲ φτωχοὺς καὶ πλούσιους.
Σιδερόχορτα κρατεῖ, μάγια ξέρει.
Μανταλωμένες πόρτες τὲς ἀνοίγει.
Καὶ ἔρμα κάνει κι' ἄδεια ἀφίνει τὰ σπίτια!

Περνάει σὰ μαῦρο σύγγεφο, σὰ μπόρα
Καὶ ρίχνει τὰ πλατάνια στὴν ὄρμη του
Καὶ σὰν καπνὸς μὲ τὸν ἀγέρα φεύγει
Ὁ κυνηγᾶρης, μαῦρος καβαλάρης

Ποῦ ὅπου πατεῖ πεθαίνουν τὰ χορτάρια
Καὶ στὴ φριχτὴ ματιά του τρέμουν τ' ἄστρα.
Καὶ σέρνει πίσω του τὴ βουδαμᾶρα
Τὴν ποῖο φριχτὴ ποῖο μανιωμένη ἀκόμα
Κι' ἀπ' τὰ ἀστραπόβροντα κι' ἀπ' τοὺς βορριάδες
Κι' ἀπὸ τὴ λυσσαμᾶρα τοῦ πελάγου!
1ῆς ἄλυτες κι' ἀσήκωτες κι' αἰώνιες
Τῆς ἄλυσσίδες σέρνει ἀπὸ κοντά του
Καὶ σέρνει ὀλόκληρο λαὸ κοντά του.

Περνάει καὶ πάει καὶ ξαναγυρίζει.
Στὸ διάβχ του ἀνασταίνει καὶ θερίζει!
Κ' εἶναι τὸ κάθε θέρισμά του σπόρος
Κ' εἶναι τὸ κάθε γύρισμά του μήτρα!
Καὶ πῶς ψηλά, πῶς πάνου ἀπὸ τ' ἀστέρια
Κι' ἀπὸ τὸν ἄδη πῶς βαθεία, ξαπλώνει
Τὸ σκιαχτερὸ τὸ μαῦρο τοῦ τὸν ἴσχιό,

Πηγὴ αἰώνια, κ' αἰώνια καταδίκη,
Πῶς νὰ σὲ ξεχωρίσω ἀπὸ τὸν Πλάστη;
Μιὰ θάλασσα ἀπὸ αἶμα δὲ σοῦ φθάνει.
Τὸ πῶς τρανὸ βουνό, τὸ πῶς μεγάλο
Καρδιά σου νὰ τὸ κάνης δὲ σοῦ φθάνει.
Κ' ἕνα ὑφαίστειο ἀπὸ σπαραγμούς καὶ κλάψες,
Ἔνας σεισμὸς, γιὰ τ' ἄχτι τῆς καρδιάς σου
Κι' ὄλου τοῦ κόσμου ὁ χαλασμός, δὲ σώνει!
Μεσ' στὸν τροχὸ τους ρέθουν καὶ τ' ἀστέρια
Ἀπ' τὰ δικὰ σου χέρια κλειδωμένα,
Ἀστάχια ἀπ' τὸ ὄρεπνι σου ριγμένα,
Καὶ ἀμπέλια πῶνε ἀπὸ σὲ φυτεμμένα!

Καὶ μοιάζεις τὴν ἀσώματη κατάρρα,
Ποῦ μιὰ σὰν τὴν Ἐκάτη φόνους σπέρνει
Κ' ἐκδίκησες θερίζει φρενιασμένη
Καὶ μιὰ στὴ γῆ σὰν Ἡρακλῆς προβάλλεις
Λευθερωτῆς καὶ λυτρωτῆς καὶ μάγος
Καὶ μοιάζεις μὲ τὸν ὕμνο τῶν Ἀγγέλων!

3

Καὶ μέσα στὰ συντρίμματα καίστης καινούριες γέννες
Κι' ἀνάμεσα στὸν κούριναχτὸ ποῦ τὰ στοιχειά σκηκνώνουν
Κάτι ἀπομένει ἀγάλαστο κι' ἀσάλευτο κι' ἀκέρηο,
Ποῦ ὀλόρθο στέκει μπροστὰ στὸ Χάροντα καὶ λείει.
«Χάροντα, πλάστη, χαλαστὴ καὶ πετροκαταλύτη,
Γιὰ μὴν πολυπαινέβεται, μὴν παρακαμαρώνης,
Κι' ὄσες βολὲς ἐβάλθηκες γιὰ νὰ μὲ ξολοθρέψης
Ἐδειλίαςτες κι' ἀπόμεινες μὲ χέρια σταυρωμένα.
Κορμὶ δὲν ἔχω νὰ μὲ δῆς, γιὰ νὰ μὲ πελεκήσης
Κι' ἀν' ἔχω μύρια δὴ κορμιά καὶ μύριες δὴ ψυχούλες.
Ἐγὼ μαι πλάσμα ἀνάερο καὶ ζωτικὸ καὶ θαῦμα.
Κάτι φωνὲς μ' ἐσπείρανε, κάτι καὺμοι μεγάλοι,
Κάποιες κορφὲς μὲ γέννησαν κι' ἄπαρτα κάστρα

[μ] ἔχουν.

Κ' ἔχω σὰν κάστρο τὴν καρδιά, σὰν ἥλιο τὴν ἐλπίδα!
Σὲ τέλαγα καὶ σὲ στερηξ, σὲ μαρμαρένια ἀλώνια,
Πολλὲς φορὲς παλέψαμε, μὲ σὲ, τὸν ἴδιο Χάρο
Καὶ μ' ἐρριξες καὶ σ' ἐρριξα, στὰ Τάρταρα κι' ἄν μπήκα,
Ἐγὼ φτερά καὶ ὑψόνομαι τὸν κόσμο γυροφέρνω
Καὶ σ' ὄλους τρέχω τοὺς λαοὺς ἀνάστατη νὰ κάνω.

Ἐπτάφυχη, χιλιόστομη κ' ἑπτὰ θαυμάτων γέννα,
Πάνω σὲ κάστρα πολέμῳ κ' ἂν πέφτουνε τὰ κάστρα,
Γίνουμαι ἀεροφύσημα κ' ἄπιαστη πάντα μένω.
Δὲ μέφτιαξαν τὰ χέρια σου, δὲ μ' εὔρε τὸ σπαθί σου
Κι' ἂν μ' ἐγγιξέδεν τῶννοιωσα, δὲ σκιάχτικα σάντσειδα.
Ἦμουν σὰ δάκρυ κ' ἔγινε σὰ θάλασσα μεγάλη,
Ἔνας παλμὸς ποῦ ζέσπασε σὲ μιὰν ἀνεμοζάλη!
Σταυρὸς, σημαία, δειγνόμεναι, σπαθί, στεφάνι, δάφνη
Καὶ ντύνουμαι τῆς ἀστραπὲς καὶ βγαίνω ἀστρο-

Καὶ μ' ἀκολουθοῦν στὸ διάβα μου κ' ἔλοῦθε μὲ
Καὶ μ' ἀκολουθοῦν στὸ διάβα μου κ' ἔλοῦθε μὲ
Σάλπιγγες κ' ἄρματα, στρατοί, καὶ Μοῦσες κε-

Εἶμ' ἕνας κόσμος ἄφαντος. Εἶμ' ἕνας κόσμος ἄλλος.
Μὲ κράζουν, σταχτογέννητον ἀητό, δὲ μὲ γνωρίζεις;
Ἄλλοι μὲ λένε μάρτυρα κ' ἄλλοι μὲ λέν θρησκεία.
Λόγῳ μελέν, πνεῦμα μὲ λέν, μὲ λέν, γλυκειά Πατρίδα.
Μὰ ποῖος μπορεῖ μὲ σ' ὄνομα τὸ ἴδιο νὰ μὲ κράξῃ;
Εἶμαι ἡ ἀκράτητη ἔρμη, δίψα ἄσβεστη κ' αἰώνια,
Π' ἄλυσσοδένω τῆ Ζωῆ μαζὶ μὲ τοὺς αἰῶνας.
Εἶμαι τῶν ἔργων ὁ βρασμός, ὠκεανὸς ὀνειρῶν!
Εἶμαι τὸ Χαῖρε τῆς Ζωῆς, τὸ Χαῖρε τοῦ Θανάτου!»

Η ΚΙΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΝΕΖΟΙ

Παρὰ τῷ περιέρῳ τούτῳ λαῶ, πολυπληθεὶ ὡς μυρμηκιὰ, ὑψίστος ἄρχων ἀλλὰ καὶ εἶδος πατρὸς συγχρόνως τῶν Κινέζων εἶνε, ὁ αὐτοκράτωρ, ἀρχηγὸς τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν 400 ἑκατομμυρίων καὶ υἱὸς τοῦ οὐρανοῦ. Εἶνε, κατὰ τοὺς Κινέζους, ὁ ἄνθρωπος, ὁ προικισμένος μὲ τὰς περισσοτέρας ἀρετὰς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους θνητοὺς καὶ προωρισμένος κυρίως νὰ χύσῃ τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ τοῦ Κράτους του.

Ο Κομφουκίος, σὺν ἄλλοις, εἰς ποιητικὴν σελίδα ὀρίζει τὰ ὑψίστα καθήκοντα τοῦ μονάρχου.

«Τὸ νὰ κυβερνᾷ τις δεξιῶς καὶ ἐναρτέως τὸ κράτος του εἶνε ὡς νὰ ὀμοιάξῃ μὲ τὸν Πολικὸν Ἀστέρα, ὅστις διαμένει ἀκίνητος, ἐνῶ ὅλα τὰ ἄλλα ἀστρακινοῦνται περὶ τοῦ καὶ τὸν λαμβάνουν ὡς ὀδηγόν». Μετὰ τὸν αὐτοκράτορα ἔρχεται τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας, ὅπερ ἔχει εἰς χεῖρας τὴν διοίκησιν καὶ διευθύνει τοὺς διαφόρους κλάδους. Ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐπιβλέψιν τοῦ Συμβουλίου ὑπάρχουν ὀκτώ ὑπουργεῖα. Ὑπουργεῖον τῆς Διοικήσεως τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Γεωργίας, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Παιδείας ἐπιβλέπον καὶ τοὺς νόμους, Στρατιωτικῶν, Δημοσίων ἔργων, Δικαιοσύνης (διὰ τὰ ποινικὰ), Ἐξωτερικῶν καὶ Ναυτικῶν. Ἐκαστον ὑπουργεῖον διευθύνεται ἀπὸ ἕξ ὑπουργοῦς ἢ μᾶλλον συμβούλους, ὧν οἱ ἡμίσεις Κινέζοι καὶ οἱ ἄλλοι Μογγόλοι ἢ Μανδσοῦ. Πρὸς ἀποφυγὴν θρησκευτικῶν διενέξεων, τὰ ὑπουργήματα εἰσὶ διανεμημένα εἰς τὰς διαφόρους φυλάς, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ εἶνε καὶ ὁ ὑψίστος ἱερεὺς τῶν τριῶν θρησκειῶν, Ταοστικῆς, Βουδιστικῆς καὶ Κομφουκικῆς, ὥστε ὅλοι οἱ ὑπήκοοι νὰ συζῶσιν ἐν ἁρμονίᾳ. Τὸ κράτος συνίσταται ἀπὸ 15 τμήματα, δικοκόμενα ἀπὸ ἀντιβασίλους, 182 νομοὺς διοικουμένους ἀπὸ νομάρχων καὶ ἀπὸ 1293 διαμερίσματα, διοικουμένα ἀπὸ ἐπαρχοῦς. Ἐπὶ τέλους ἔρχονται οἱ δῆμοι. Ἀνωτέρα ὄλων καὶ ἐπὶ πάντων ἀγρυπνοῦσα εἶνε ἡ Αὐλή.

Ἡ Τσι Τσι Γιάγκ εἶνε εἶδος ἀνωτέρας λογοκρισίας ἐπὶ πάντων, εἶδος ἀνωτέρας μυστικῆς ἀστυνομίας, θεσμὸς ἀνώτατος, ἰδρυθεὶς 11 αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Τὸ ἀγρυπνοῦν τοῦτο Συμβούλιον ἔχει ἰδιαιτέρον μέγαρον, ὃ ἐπιθεωρεῖ ὅλας τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους ἀνεξαίρετως. Ἐκαστον μέλος τῆς λογοκρισίας αὐτῆς ἔχει δικαίωμα αὐτενεργείας καὶ μόνον εἰς σοβαρὰς περ.στάσεις καλεῖται εἰς ἀπόφασιν ὅλον τὸ συμβούλιον. Ἐκαστος κατὰδικος, ἐκάστη οἰκογένεια, ἔχουσα παράπονα κατὰ τῆς διοικήσεως, ἕκαστος φορολογούμενος πολίτης ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπικαλεσθῆ τὸ συμβούλιον καὶ νὰ εὔρῃ τὸ δίκαιόν του.

Ὅλαί τέλος αἱ πράξεις τῶν ὑπουργείων, ὅλαί αἱ σοβαραὶ ὑποθέσεις τοῦ Οὐρανοῦ Κράτους ἐκεῖ ἐξετάζονται.

Οἱ ἀποτελοῦντες τὸ Συμβούλιον εἶνε ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰσὶν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιτύχουν εἰς ἐξετάσεις τρίτον βαθμόν. Ὁ μισθὸς τῶν εἶνε μικρὸς πληρωνόμενος ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου, ἀλλ' εἶνε τιμὴ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ. Τὸ ἰδεῶδες ἐκάστου σοφοῦ Κινέζου εἶνε ν' ἀποτελέσῃ μέλος τοῦ συμβουλίου αὐτοῦ καὶ νὰ ἔχῃ τὸν ὀφθαλμὸν του ἀνοικτὸν ἐπὶ τῆς ὅλης λειτουργείας τοῦ οἰκείου κράτους.

Βάσις τῆς οἰκογενείας εἶνε ἡ οἰκὴ ὑπακοή. Ὁ πατήρ εἶνε ὁ ἀνώτατος ἄρχων τῆς οἰκογενείας.

Ἀτομικὴ ἀνεξαρτησία δὲν ὑφίσταται.

Μία τιμὴ εἰς ἕν μέλος τῆς οἰκογενείας εἶνε τιμὴ ὅλης ταύτης. Μία ἄτιμος πράξις ἐνὸς μέλους, χαρύνει ἐξ ἴσου ἐπὶ ὅλης τῆς οἰκογενείας.

Τὸ γενικὸν ἀξίωμα τοῦ ποινικοῦ κώδικος εἶνε ὅτι ὁ ἐγκληματίας γίνεται τοιοῦτος ἕνεκα, τοῦ περιβάλλοντος, ὅπερ δὲν τοῦ ἐνέπνευσε σωτήρια καὶ καλὰ διδάγματα.

Διὰ τοῦτο ἡ τιμωρία ἐπεκτείνεται ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ ἐγκληματίου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὅλης τῆς οἰκογενείας του καὶ ἐπὶ τῆς συνοικίας μάλιστα ὀλοκλήρου.

Διὰ τοῦτο εἰς τινα βαρέα ἐγκλήματα, τὴν πατροκτονίαν π. χ. οὐ μόνον ἡ οἰκογένεια τοῦ ἐνόχου τιμωρεῖται, ἀλλὰ καὶ αἱ γειτονικαί, ὡς καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐπαρχίας καὶ ὁ ἀστυνόμος τῆς συνοικίας καλύπτονται ὑπὸ τῆς ἀτιμίας

Μολονότι τὸ ἔθιμον αὐτὸδύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἄβανρον, ἔχει ὅμως σωτηρίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς κοινωνίας καὶ χάρις εἰς αὐτὸ, χάρις εἰς τὴν ἀλληλεγγύην, εἰς ἕν ὑποχρεῖ ὁ Ποινικὸς νόμος, τὰ ἐγκλήματα περιωρίσθησαν καὶ περιορίζονται.

Οὕτω, εἰς μεγάλοπολιν οἶαν τὸ Χάγκο, ἐπὶ 34 ἔτη, εἰς φόνος διεπράχθη.

Εἰς τὸ τμήμα Τσέλυ, ἐνθα τὸ Πεκίνον καὶ ὅπερ ἔχει 25 ἑκατομμύρια κατοίκους, δώδεκα μόνον θανατικαὶ ἐκτελέσεις ἐγένοντο εἰς διάστημα ἐνὸς ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ποιναὶ εἰσὶν αὐστηρόταται καὶ τρεῖς ἐπαναλαμβανομένη κλοπῇ τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

Περικουτῆς

Η ΨΑΡΟΒΑΡΚΑ

Ἐρχετ' ἡ ψαρόβαρκα, ἔρχετ' ὀλόδιδα
Περ' ἀπ' τὸν Ἀσπρόδρακο κ' ἀπ' τὰ Πετρονύδια
Σὰν νεραῖδ' ἀφρόπλαστη, νύφη φτερωτὴ
Τὴ χαίδεται ὁ μάτης
Μύρια πλοῦτῃ ἀτμήματα στὴν ποδιὰ κρατεῖ
Ζηλευτὰ προικιά της.
Ἐρχετ' ἡ ψαρόβαρκα χρυσοδοτισμένη,
Ἐρχετ' ἀσημόζωστη καὶ ροδοντυμένη,
Τοῦ πελάου ἀρχόντισσα βεργολυγερῆ,
Μὲ πολλὰ καμάρια.
Πλοῦτῃ καὶ στολιδιά της ἔχει καὶ φορεῖ
Τοῦ γιालοῦ τὰ ψάρια.

Γ. Δροσίνης

ΕΙΣ ΕΚΕΙΝΗΝ

Τὰ στῆθη ἔχεις θρόνῳ σου
Καὶ τὴν ἀγάπῃ στέμμα,
Καὶ νικηφόρο ἄρμα σου
Τὸ θελκτικὸ σου βλέμμα.

Ἐμπρὸς σου μύρτα στρώνονται,
Λουλούδια καὶ χορτάρια,
Καὶ πίσω σου μαραίνονται
Τῆς γῆς τὰ παλληκάρια.

Τὴν ἐδικὴ σου ἐκύτταξε
Περπατησίᾳ καὶ χάρι
Καὶ περπατεῖ σὰ νεϊόνυφῃ
Τὴ νύχτα τὸ φεγγάρι.

Τὸ τόξο του ἐτέντωσε
Ὁ ἔρως ἐμπροστά σου,
Καὶ ἡ χορδὴ του ἔσπασε
Ἀμέσως εἰς τὴ ματιὰ σου.

Φωτιά ὁ ἥλιος ἔστειλε
Νὰ κἀψῃ τὸ κορμί σου
Κ' αὐτὴ στεφάνι ἔγεινε
Χρυσὸ τῆς κεφαλῆς σου.

Α. Γ. Καραβίας

ΠΑΟΥΛΙΝΑ — ΠΑΟΥΛΙΝΑ

Τὸ χωριὸ ἐπῆρε πικρὴ ἀβίξο. Τὰ μάθετε, βγάλαν!
Ἄλλοτε Παουλίνα. Πιόνε; Τὸν μπάρμπα Σαβάκη! Μπᾶς
πῆγε κ' αὐτὸς στὸ καφεσαντάν; Ὅχι! Ἄμ γιατί τὸ
λοιπόν; Ἐῆρω κ' ἐγὼ! Ποῖος τὸν ἐβγάλε; ὁ Πραξίας
κ' ὁ Ντουφεζῆς! Ἔτσι... θάχουμε κινουόργιο γλέντι...
Λοιπὸν Παουλίνκ — Παουλίνα! ..

Πέρασε καιρός. Κλείστηκε πικρὸ μπάρμπα Σαβά-
κης· δὲ βγαίνει παρὰ στὸ παράθυρό του. Τὸν περιώρι-
σαν τὰ παιδιὰ του στὸ σπῆτι, ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ βα-
στάξῃ κανὰ-δύο φορὲς κ' ἔτσι νὰ πάψουνε νὰ τοῦ τὰ
λένε, ὅπως πάψανε καὶ στὸ μαστρὸ Χαράλαμπο!...
Μὰ οἱ μάγκες σὰν ἐβλεπαν τὰ παιδιὰ του καὶ πήγα-
ιν στὸ ψάρεμα — ἦταν τριτολόγοι — ἔρχονταν κάτου
ἀπὸ τὰ παράθυρά του καὶ μόλις ὁ μπάρμπα Σαβάκης
ἔβγαλε τὸν ἀρχίζαν:

— Παουλίνα — Παουλίνα... Κ' ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ
παράθυρό τὰ ἴδια, ἄξεχωρίστα ἔβριζε καὶ πατεράδες
καὶ μανάδες καὶ πιστες καὶ Χριστοὺς καὶ χτυπιόταν κ'
ἦταν ἔτσι καθημερινὸ νταχατοῦρι καὶ φωνές στὸ δρόμο
τῆς ἀπάνου ρούγας.

Δὲν ὑποφέρεται πικρὸ! Θὰ λάβουν μέρος κ' οἱ γει-
τόνοι. Δὲ μποροῦν αὐτοὶ νὰ κοῦνε καὶ νὰ τραβοῦνε τὰ
ἴδια πᾶσα μέρα! Νὰ! Τὰ κορίτσια ἀπὸ τὴ ντροπὴ τους
ἀποκλειστήκαν ὀλότελα. Εἶνε νὰ κοῦνε κανεὶς τέτοιες
βλαστήμιες! Ἄν ἐξεκουτιάστηκε ἕνας παληόγερος ἐκεῖ,
δὲ στίγει γι' ἀπὸ τὴ γειτονιά. Ἄς πάρουν σκοινὶ τὰ
παιδιὰ του κ' ἄς τὸν δέσουνε. ἀφοῦ δὲ μποροῦν ἄλλοιῶς
νὰ τὸν κάμουν ζάπι!...

Καὶ τὰ παιδιὰ του τοῦ ἀπαγόρεψαν νὰ βγαίνῃ στὸ
παράθυρο.

Ὁ φτωχὸς ἀσυνήθιστος στὴν κλεισμάρα δὲ μπό-
ρεσε νὰ τὴν ὑποφέρῃ. Μετὰ γόγγυσε. Ἀηδίασε τὸν κόσμο
καὶ τὴ ζωὴ του. Μερικὰς φορὲς τὸν ἐπιανε γερὸν ἐκὼ πα-

ράπονο κ' ἀρχίζει τὰ κλάματα σὲ μιὰ γωνιά, πιάνον-
τας τὸ κεφάλι του μὲ τὰ χέρια του. Τί ἦταν ἀπὸ τὰ τό-
ρα στὰ γεράματα!... Ἀρρώστησε κ' ἕνας κόμπος δέθη-
κε στὸ λάρυγγά του καὶ τοῦ πῆρε τὴ φωνή. Σὰν ξεγέ-
ρεψε ἦταν μισομουγκός!...

Τόσος καιρὸς τόρα πάει! Ὁ κόσμος θὰ τὴν ξέχασε
τὴν Παουλίνα!... Ἀποφασίζει μιὰ μέρα κρυφὰ ὁ μπαρ-
μπὰ Σαβάκης καὶ βγαίνει στὸ παράθυρο. Τὸν εἶδε μιὰ
γειτόνισσα καὶ μπεζέρισε νὰ τὸν γνωρίσῃ! Πόσο ἄλλα-
ξε! Ἀχαμνὸς πετὰ καὶ κόκκαλο καὶ τὰ καλλιὰ του
καὶ τὰ γένια του κάτσαπρα τοῦχαν σκεπασμένο ὄλο του
τὸ μούτρο... Ποῖος εἶχε ὄρεξη νὰν τὰ κόψῃ καὶ νὰν τὰ
συγορίσῃ πικρὰ; Ἄγιο-λίγο θάρρεψε καὶ κάθισε κάμποσο.
Τὸ ἀπόγημα ξαναβγήκε. Κανεὶς δὲν τὸν στοχάστηκε
ἀπὸ τοὺς διαβάτες. Ξεσυνήθισε ὁ κόσμος νὰ κυττᾷ
στὰ παραθύρια του. Τὴν ἄλλη μέρα βγήκε πίσω κ' ἄ-
πλωσε τὸ χέρι του στὸ παράθυρο καὶ τὸ κεφάλι του ἀ-
πάνου στὸ χέρι μ' ἀπόφασι νὰ κάτση πολὺ.

Ξεκαρτερώθηκε κυττάζοντας μακριὰ στὴ θάλασσα μιὰ
τράκα ποῦ ψάρευε καὶ ἀκούγοντας τὸ βρόντο τοῦ κλάμ-
πανου, ποῦ ἔφτανε ὡς τὰφτιὰ του καὶ τοῦ ἀνέβραζε γλυ-
κιὰς μέρες καὶ θύμισες τοῦ μακρὰμμένου γέρου, τοῦ κα-
κορροϊζικοῦ γέρου, ποῦ ἦταν γραφτὸ του νὰ φυλακισθῆ
ἔτσι τώρα στὰ γεράματα. Κ' ἐκεῖ πέφτει ἀπάνου του
ξάφνου σὰν οὐρανοκαταβίβατη μπόμπα μιὰ φωνή.

«Βρέ! Τί βλέπω ἐκεῖ; Ἡ Παουλίνα! Μὰ πῶς γί-
νηκε ἡ Παουλίνα! Παουλίνκ-Παουλίνα.

Ὁ μπαρμπὰ Σαβάκης σκέφτηκε εἰς τὴ στιγμή νὰ
μπῆ μέσῃ χωρὶς νὰ βγάλλῃ ἀχνιά· νὰ δώσῃ τόπο τῆς ὀρ-
γῆς! Μὰ κάποιε ἄλλη δύναμη τὸν σταμάτησε καὶ τοῦ
γύρισε τὸ κεφάλι κατὰ τὴ φωνή. Εἶδε! τότες τὸν Πρα-
ξία μὲ κανὰ δύο ἄλλους, ποῦ τὸν κῦταξαν καὶ γελοῦσαν.
«Παουλίνα μου! Τί γίνηκες Παουλίνα μου;
— Παουλίνκ-Παουλίνα!...

Θελεῖ νὰ τοὺς βρῖσῃ νὰ ξεθυμάνῃ. Ξεχνάει πῶς δὲ
μπορεῖ νὰ φωνάξῃ καὶ ἀνοίγει τὸ στόμα του· μὰ τὴ
φωνή του μόλις ὁ ἴδιος τὴν ἔκουγε. Κι' ἀπὸ τὸν πλαν-
τάζει χειρότερα. Ἀρχίζει τότες χειρονομίες καὶ χτύπους
καὶ σὲ κάθε γύρισμα ἀποκοτινὸ — Παουλίνα-Παουλίνα!
ἀνταποκρίνονταν ἀπὸ πάνου κάθε εἶδους χειρονομία, κά-
θε εἶδους χτύπος καὶ ξεμάλλιασμα!... Κι' ὁ γέρος σκο-
τισμένος ἀπὸ ξαφνικὴ μούρλια, ἀπὸ γεροντικὴ ασστημάρα
φρατζάξεται πῶς θὰν τοὺς ἐκδικιόταν ἂν τοὺς πασκέλω-
νε μὲ τὰ πόδια του Κι' ἀρχίζει νὰνεβάζει στὰ παραθυ-
ρόφυλα κ' ἡ φωνὴ ὀλοένα δυναμότερη.

— Παουλίνα-Παουλίνα, χωρὶς νὰν τὴν σταματᾷ τὸ
νέο κόλπο τοῦ γέρου, ἂν καὶ κερτέραξαν νὰ διοῦν πῆ
σκοπὸ εἶχε!... Ὅμως ἡ γεροντικὴ του ἀδυναμία δὲν ἀν-
τέχει νὰ τὸν κρατῆσῃ. Τὰ χέρια του μουνδίζου καὶ νεϊώ-
θει νὰ τοῦ φεῖγει τὸ παραθυρόφύλλο. Χάνει τότες τὴν ἰ-
σσορροπία καὶ γκρεμίζεται στὸ καντιρίμι καὶ βαρεῖ τὴ
μέση του καὶ μνίσκει ξερός!

Τρέχει ὁ Ἀναστάσης ὁ Πραξίας καὶ μπῆγει τίς
φωνές.

— Μπαρμπὰ Σαβάκη μου! μπαρμπὰ Σαβάκη μου!
Μιὰ γειτόνισσα, ποῦ εἶδε ὅλη τὴ σκηνὴ μουνδούρισε.

— Ἐράβηκε! Δόξα σ' ὁ Θεός! Θὰ ἡσυχάσῃ ἡ γει-
τονιά!

Βγήκαν ἄλλοι γειτόνοι κ' ὁ Σταῦρος καὶ τὸν εἰ-
κωσαν. Ξερό, ματωμένο, ἀπάνου στὸ ψυχομάχημά του
τὸν πῆγαν εἰς τὸ σπῆτι του κ' ὁ Πραξίας χτυπιόνας

τὸ κεφάλι του καὶ κλέοντας ἔτληθινά, φώναζε ἀκίνητος στὸ καντιρίμι.

—Μπαρμπά Σαβάκη μου! μπαρμπά Σαβάκη μου!... Πόσον καιρὸ εἶχε νὰν τοῦ πῆ τάληθινὸ του τὸνομα!...

Γιάννης Καμπύσης

ΑΙΩΝ ΝΕΥΡΩΝ

Ὁ γιγάντιος πρωτόγονος ἄνθρωπος πλανώμενος μόνος μετὸν λιθινὸν πέλεκυν του ἀνὰ τὰ παρθένια δάση τῆς τότε ἐποχῆς, ἠσθάνετο ὡς μόνην χαρὰν τῆς ζωῆς του τὴν πάλην διὰ τὴν ἰκνοποίησιν τῶν δύο του ἐστίκτων, τῆς ἀκαπαρξαγωγῆς καὶ τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Εἶχε γιγάντιον στόμαχον, διότι ὤφειλε νὰ χωνεύσῃ ὄγκους φυσικοὺς καὶ ἀκατεργάστους. ἦτο γιγάντιος τοὺς μῦς καὶ τὰ μέλη, διότι ὤφειλε διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ὑπάρξεως νὰ παλαίσῃ μετὰ τὰ συνάδελφον ἄγρια θηρία ἢ μετὰ τοὺς ὁμοίους αὐτῶν συνάδελφους του, οἵτινες ἐζήτησαν τὴν αὐτὴν τροφήν καὶ εἶχον τοὺς αὐτοὺς πόθους. Τὸ ἡράκλειον καὶ παρθένον αὐτῶν σῶμα ἦτο τοιοῦτον, διότι προσηρμόζετο εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς ὄρους τῆς ζωῆς. Ἐν τῷ εὐρώσῳ σώματι τῶν ἀρχεγόνων ἀνθρώπων, κατὰ τὴν ἀληθινήν του καὶ ἀνεπιστρεπτὴν παρελθούσαν ἐκείνην παιδικὴν ἡλικίαν τῆς Ἀνθρωπότητος, τὰ νεῦρα δὲν ἐρησιέμευον εἰμὴ εἰς τὸ νὰ διευθύνωσι τὴν θρέψιν τῶν ῥωμαλέων μυῶν· οὔτε εἶχε ἰδέαν νεύρων ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, οὔτε ἐγνώριζεν, ἐὰν τοιοῦτόν τι ὑπῆρχεν ἐντός του.

Μετὰ τὴν αὐγὴν τοῦ πολιτισμοῦ ἀρχίζει νὰ ἐπέρχεται τροποποιήσις εἰς τὸν ὀργανισμόν τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅροι τῆς ὑπάρξεως μεταβάλλονται, αἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ὡσαύτως, καθὼς καὶ ὁ τρόπος τοῦ βίου καὶ αἱ συνήθειαι αὐτοῦ πρὸς τὰς ὁποίας προσαρμοζόμενον τὸ σῶμα τῶν ἀνθρώπων γενεᾷ διὰ πρώτην φοράν τὴν ἀκτὴν τῆς σκέψεως, τὴν ἀνάπτουσιν δηλ. τοῦ ἐγκεφάλου.

Προχωροῦντος τοῦ πολιτισμοῦ, προχωρεῖ κατὰ βαθμίδα καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς τοῦ ἐγκεφάλου, διότι οὗτος ἀπέκτα ὀλονὲν πλείστας νέας λειτουργίας καὶ νέα ἔργα νὰ ἐπιτελέσῃ σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ προχωροῦντος πολιτισμοῦ, ἐνῶ τὰ ἐπιλοιπα μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, χάνοντα βαθμῆδόν τὰς πρὶν πολλὰς λειτουργίας καὶ καταδικαζόμενα εἰς αὐξοῦσαν ἀκίνησιν ἤρχισαν νὰ ἐκπίπτουν διὰ μέσων τῶν αἰώνων, νὰ ἐξασθενοῦν καὶ ν' ἀτροφοῦσι.

Ἡ γενικὴ αὕτη ἐξασθένησις εἶχε βεβαίως ὡς ἀντισῆκωμα τὴν ἀνάπτουσιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἥτις ἦντλεῖ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς ἐκ τῆς ἐκπτώσεως τῶν λοιπῶν συστημάτων, τῶν μυῶν, τῶν σπλάγγνων, κλπ. Ἡ ὀργανικὴ αὕτη ἀνισορροπία τῶν συστημάτων εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν γέννησιν τῆς νευρικῆς νόσου, ἐὰν δὲ ἐλθωμεν εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν πολιτισμόν, θὰ ἴδωμεν τὴν νευρασθένειαν διὰ πρώτην ἰσως φοράν ἐκδηλουμένην ἐπὶ τῆς γῆς καὶ περιγραφομένην εἰρωνικῶς ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν τῇ «Πολιτείᾳ» του.

Ἐνόσω ὁ βίος ἤλλασεν. ἐνόσω οἱ ὄροι καὶ οἱ τρόποι τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπάρξεως μετεβάλλοντο. ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα παρηκολούθει διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀλλοιώσεως του τὰς μεταβολὰς ταύτας, πρέπει δὲ νὰ ἔλθωμεν εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, καθ' οὓς ἄρδην μετετρέπησαν οἱ ὄροι τῆς ζωῆς διὰ τὰ ἴδωμεν τὰ δυστυχῆ νεῦρα, ὁποίας ἐξαντλήσεις ὑφίστανται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τοῦ βίου των.

Καὶ ἀληθῶς, διατρέχομεν αἰῶνα νεύρων. Τὰ νεῦρα ἐργάζονται διὰ τὴν ζωὴν, διὰ τὸν ἄρτον, τὰ νεῦρα συγκλονοῦνται εἰς τὸν πολιτικόν, εἰς τὸν σοφόν, εἰς τὸν συγγραφέα καὶ δημοσιογράφον, τὰ νεῦρα συγκινοῦνται εἰς τὰς τὰς νεωτέρας ἀπολαύσεις τὰς καλλιτεχνικὰς καὶ φυσικὰς, τὰ νεῦρα ὑφίστανται τὰς τεχνητὰς διεγέρσεις τῶν νεωτέρων διεγερτηρίων. Ἀπὸ τῆς νεαρῆς ἡλικίας, καθ' ἣν ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶνε ἐπαρκῶς διαπεπλασμένος, ἄρχεται ἡ ἐναγώνιος πνευματικὴ ἐργασία, ἡ συνεχιζομένη ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ὑπάρξεως, ὅστις ἀνοίγεται εὐρύς ἐνώπιον ὄλων ἔχων ὡς ἐπαθλον τῆς νίκης τὴν ἐπιστήμην, τὰς τιμὰς, τὴν ἐξουσίαν, τὰ πλοῦτη, τὰ ὅποια πάντα τεύονται καὶ ἀγωνίζονται ν' ἀποκτήσωσι πάντες δι' ἐπιταχυνόμενης ταχύτητος, συμβολιζομένης μετὰ τὴν ἀστραπιαία ταχύτητα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τῶν σιδηροδρόμων, οἵτινες διεδέχθησαν τὴν ἡρῶν συγκοινωνίαν τῆς παρελθούσης καλοκαγαθῆς ἐποχῆς.

Ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι τῶν νεύρων, ζῶμεν ὄχι μόνον πολὺ ταχέως, ἀλλὰ ζῶμεν καὶ παραπολύ, διότι ὁ νέος ζῆ. ἐργάζεται, ἀπολαύει, γλεντᾷ καὶ πάσχει ὅσον ἴσως εἰργάσθη καὶ ἀπῆλαυσεν ὁ σύγχρονός του γέρον, ὅστις δύναται νὰ εἶνε κατὰ βῆθος νεώτερος καὶ ὑγιέστερος τῶν νεωτέρων ἐξηντλημένων νέων.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων, ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῶν ἐξηντλημένων νεύρων αἱ ἀπότομοι τῆς τύχης μεταβολαὶ ἀντηχοῦσι τόσον εἰς τὰ ἄτομα, ὅσον καὶ εἰς τὰς εὐλοκλήρους π. χ. τὰς τῶν ἀγροτῶν, οἵτινες μεταναστεύουσιν εἰς τὰς πόλεις διὰ μεγαλειτέραν εὐζωίαν, κυρίως ὅμως διὰ νὰ ἐξαντληθῶσιν εἰς τὰς στέρησεις καὶ τὸν ἀλκοολισμόν καὶ τὴν δυστυχίαν.

Προσθέσατε εἰς τὰ ἐξοντωτικὰ ταῦτα στοιχεῖα καὶ αἷτια τῶν νεύρων, τὴν πνευματικὴν ὑπερκόπωσην, ἰδίως ὅμως τὴν πνευματικὴν χειραφέτησιν, τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ σκέπτεσθαι, τὸ μέγα τοῦτο ἀγάθον τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγα συγχρόνως φορτίον δι' ἀσθενεῖς διανοίας, εἰς τὰς ὁποίας προκαλεῖ τὴν νευροπάθειαν, προσθέσατε τὴν ἀντίθεσιν τῶν ἀρχαίων παραδόσεων ἠθικῆς κοινωνίας, πολιτείας κλπ., πρὸς τὰς ὁποίας πολλοὶ συνδέονται βαθέως—καὶ τῶν νεωτέρων τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἰδεῶν, αἵτινες ἀπέδειξαν τὰς παραδόσεις ψεῦδη, διὰ νὰ εὐρήτῃ τὸν λόγον διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἄνθρωποι τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος τῶν νεύρων εἶνε μελαγχολικοὶ καὶ ἀπαισιόδοξοι· ἐνεκα τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἀρχαίων πεποιθήσεων καὶ τῶν νεωτέρων ἡμῶν πράξεων, γεννᾶται τὸ αἰσθηματὸς τῆς γενικῆς δυσκαρκείας τοῦ γενικοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν νεύρων, ὅστις ἐκδηλοῦται εἰς ὄλα τὰ κρᾶτη τῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ κοινωνισμοῦ, τοῦ ἀντισημιτισμοῦ καὶ τῶν ἐπαναστάσεων καὶ παρ' ἡμῖν δὲ διὰ τῆς μοιρολατρικῆς πικρίας καὶ ἀδικαφορίας πρὸς τὴν ἀθλίαν γενικὴν καὶ ἀτομικὴν κατάστασιν, ἣν βλέπομεν καὶ ἣν εἰμεθα ἠναγκασμένοι ν' ἀκολουθῶμεν.

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων αἱ νευρώσεις καὶ ὁ ἐκφυλισμὸς καθ' ἑκάστην γενεὴν γίνονται, ὁ δ' αἰὼν ἡμῶν σχετικῶς μετὰ τὴν λιθινὴν ἐποχὴν δύναται νὰ κληθῆ ἐποχὴ Νευρική. Αἱ νευρώσεις αὗται μεταδιδόμεναι κληρονομικῶς θὰ δημιουργήσωσιν ἀνθρώπους παραπαίοντας καὶ ταλαντευομένους μεταξύ μεγαλοφυίας καὶ παραφροσύνης. Καθὼς δὲ ὁ πρωτάνθρωπος ἐξεφυλίσθη εἰς τὸν ἔκφυλον τοῦ Αἰῶνος τῶν Νεύρων, οὗτος τίς οἶδεν εἰς ποῖον ζωολογικὸν εἶδος θέλει ἐκτραυθῆ εἰς τὸ μέλλον!

Τί περίεργον θὰ εἶνε τὸ μέλλον τῆς Ἀνθρωπότητος!

Σ. Ζωγραφίδης

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥΣ

Ὡ! τὰ ὄραματα! Ποῖο τέρας χέρι
Μὲ τῆς φωτιάς τὰ ἱστορίζει τὸ χρῶμα
Στὸ μαυροπίνακ' ἀπάνου τῆς Νύχτας!
Ἄγγελος ἦρθε, μετὰ πῆρε, μετὰ πῆγε
Στάστρου τοῦ Νοῦ τὰ βασιλεύτο. Καὶ εἶδα
Τὰ θαυμαστά κι' ἀμολόγητα. Καὶ εἶδα
Στὰ θαυμαστά κι' ἀμολόγητα μέσα
Σπαρταριστὴ καταγῆς μιὰ γυναῖκα,
Καὶ εἶχε τὴν ξένη ὡμορφίαν τῶν μαρτύρων.
Καὶ εἶδα στὸν κύκλο τοῦ στήθους μπηγμένο
Μαῦρο μαχαῖρι Καὶ ὀλάχιστον αἷμα
Στάλαζ' ἐμὲ ἀπὸ διάπλατη τρύπα,
Καὶ ἦταν ὁ βόγγος τῆς θοῆνος τοῦ γκιῶν
Κι' ὁ ἄγγελος εἶπε σιγὰ :

—Δυστυχία—

Ἔτσι τὴν ἐβλεπα, κι' ὅταν καὶ πάλι
Ἐρριξα ἐκεῖ τὴν ματιὰ μου, ἦταν ἄλλη.
Σ' ἓνα θρανὶ καθισμένη κρατοῦσε
Τώρα τὸ μαῦρο μαχαῖρι στὸ χέρι
Καὶ ἦταν σκυφτὴ πρὸς αὐτό, καὶ τὰ μαῦρα
Μαῦρά της μάτια, τὰ μαῦρα μαλλιά της
Καὶ τὰ πικνοδιπλά, ὀλόστυρα, μαῦρα
Φορέματά της, κι' ὠραία ἡ θωριά της
Σὰν τῆς καθάριας ἡμέρας τὸ τέλος
Καὶ τὸ γνοιασμένο πλατὺ μέτωπό της,
Καὶ τὸν κόσμον ποῦ μέσα του μόλις
Μόλις βαστοῦσ' ἔτοιμόγεννος ἄλλον
Ἄλλο ἓνα κόσμο, τὴν πάνοπλη Κόρη,—
Μέτωπο, μάτια, μαλλιά, καὶ ὄψη, καὶ ὄλα,
Στοχαστικὰ, σιγαλά, φροντισμένα,
Στέκαν γυρτὰ πρὸς τὸ μαῦρο μαχαῖρι.
Κ' ἐσκυψ' ὁ ἄγγελος καὶ εἶπε :

—Μελέτη!

Καὶ τὴν ξανάειδα, καὶ πάλε ἦταν ἄλλη.
Καὶ εἶδα τὴν ἴδια ματιὰ, καὶ τὴν ἴδια
Χάρη κυτῆ τῶν μαλλιών καὶ τὸ ἴδιο
Μέγα κορμί, καὶ τὴν ἔγνοια τὴν ἴδια
Στὴν πλατωσιά τοῦ μετώπου· καὶ μόνον
Ἦταν τὰ μάτια σ' ἄρανόχρωμα, καὶ ἦταν
Ξανθὰ ξανθὰ τὰ μαλλιά, καὶ τὸ σῶμα
Φτέρωνε φέρεμα ὀλάσπρο νεράιδας,
Καὶ στοῦ μετώπου τὰ πλάτια ὡς κ' ἡ ἔγνοια
Ἐπῆρε σὲ λίμνη βαθεὶά μιᾶς γαλήνης.
Καὶ ἀντὶ μαχαῖρι στὸ χέρι τῆς εἶχεν
Ἐνα κλειδί, καὶ μαλλιά της καὶ χέρια
Φάνταζαν κάποτε σαν τὰ φτεροῦγια,
Κ' ἔλεες πῶς ἦταν πανέτοιμη ὀλόρθη
Γιὰ θρόνονος νέους ἀπὸ ἀστέρι σὲ ἀστέρι.
Καὶ ἐσκυψεν ὁ ἄγγελος καὶ εἶπεν :

—Ἰδέα!

Κ. Παλαμᾶς

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ὁ *Γαλαξίας* εἶναι λευκοειδὴς τις καὶ ἀκανόνετος μακρὰ ταινία διαίρουσα τὸν οὐρανὸν ἐκ Βορρᾶ πρὸς Νότον εἰς δύο μέρη σχεδὸν ἴσα, καὶ ἔχουσα πλάτος 50 — 16 διακλαδιζομένη δὲ πρὸς μεσημβρίαν φθάνει εἰς πλάτος 100 — 220. Ὀνομάσθη δὲ *Γαλαξίας* ἡ μακρὰ αὕτη ταινία διὰ τὴν λευκὴν χροιάν ἣν ἔχει καὶ φαίνεται ὅτι σχηματίζεται ὑπὸ πληθῆος νεφελοειδῶν λευκωμάτων, τὰ ὅποια κυρίως εἶναι σωρεῖα πολλῶν πεπυκνωμένων μικροτάτων ἀστέρων διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ μὴ διακρινόμενων ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἀποτελούντων τὴν γαλακτοειδῆ ἐκείνην λάμψιν, ἣν βλέπομεν ἐν νυκτὶ ἀσελήνῳ. πολλοὶ τῶν πεπυκνωμένων τούτων ἀστέρων δι' ἰσχυροῦ τηλεσκοπίου καθορώμενοι φαίνονται ἔχοντες ἰκανὸν μέγεθος καὶ ἀπέχουσι βεβαίως ἀπ' ἀλλήλων κατὰ μεγίστας ἀποστάσεις. Διέρχεται δὲ ἡ ταινία αὕτη διὰ πολλῶν ἐκ τῶν περιγραφέντων ἀνωτέρω ἀστερισμῶν· οἷον διὰ τοῦ Κηφέως, τῆς Κασσιοπέας, τοῦ Περσέως, τοῦ Κύκνου, τοῦ Ἀετοῦ κτλ.

Φωτογραφεῖται ἡ *Νεφέλωμα*. Ταῦτα εἶνε πολυάριθμα μικρὰ νέφη λευκοειδῆ διεσκορπισμένα εἰς τὸν οὐρανόν, τὰ ὅποια φαίνονται ἔχοντα ἀναλογίαν καὶ ὁμοιότητά τινε πρὸς τὸν *Γαλαξίαν*. Παρατηρῶν τις ταῦτα δι' ἰσχυροῦ τηλεσκοπίου διακρίνει τινὰ μεταξὺ τούτων ἀναλυόμενα εἰς ἀστέρας διακεκριμένους πολλὰ πλησίον ἀλλήλους κειμένους· ἀλλὰ τὰ πλείστα τούτων καὶ διὰ τῶν ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων δὲν ἀναλύονται, ἀλλὰ φαίνονται συνιστάμενα ἐκ τινος ὕλης λευκοειδοῦς διακεχυμένης εἰς τὸ διάστημα.

Τὸ πρῶτον νεφέλωμα ἀνεκαλύφθη τῷ 1612 ὑπὸ Σίμωνος Μαρτίου ἐντὸς τῆς ζώνης τῆς Ἀνδρομέδας πλησίον τοῦ ἀστέρος ν' τὸ φῶς αὐτοῦ παραβάλλεται πρὸς τὸ φῶς ἀνημμένης λαμπάδος καὶ διὰ λεπτοῦ φύλλου κέρατος ὀρωμένης, τὸ δὲ μήκος αὐτοῦ εἶνε 20 [2] καὶ τὸ πλάτος 10. Τὸ 1656 ὁ Huyghens παρετήρησε τὸ ὠραῖον νεφέλωμα κείμενον περὶ τὸν ἀστέρα θ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ὠρίωνος· ὁ Halley τῷ 1716 ἐγνώριζε μόνον 6 νεφελώματα. ὁ δὲ Sacaille περὶ τὸ 1755 ἀνεκάλυψε 28 νέα, πλείστας δὲ ἀνεκαλύψαι τοιοῦτων νεφελωμάτων ἔκαμεν ὁ Έρσελ, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1786 μέχρι τοῦ 1803 ἠρίθμησεν ἐν καταλόγῳ δύο χιλιάδας πεντακόσια νεφελώματα.

Τὸ σύμπλεγμα τῶν Πλειάδων, ὅπερ κεῖται ἐντὸς τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ταύρου, ὡς ἔρρηθη ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν ἀστερισμῶν, σύγκειται ἐξ 64 ἀστέρων πλησιεστάτων, ὧν οἱ ὠραϊότεροι 6 ἢ 7 εἶνε τρίτου μεγέθους· τὸ σύμπλεγμα τοῦτο διὰ τινος παρατηρητῆς ἰσχυρὰν τὴν ὄρασιν ἔχοντας, εἶνε σωρὸς συγκεχυμένου φωτός, τούτεστιν ἐν νεφέλωμα ἀναλυόμενον δι' ἀσθενεστάτου τηλεσκοπίου· τὰ αὐτὰ δυνάμεθα εἰπεῖν καὶ περὶ τοῦ συμπλέγματος τῶν Ἰάδων, κειμένου ἐπὶ μετώπου τοῦ Ταύρου, καὶ περὶ τοῦ συμπλέγματος τοῦ Κασκίνου κλυομένου *Φάττη*, τὰ ὅποια ἀναλύονται διὰ τηλεσκοπίου μικρᾶς ἀξήσεως εἰς ἀστέρας διακεκριμένους. Ὑπάρχουσι σωροὶ ἀστέρων, οἵτινες διὰ τηλεσκοπίου ἀσθενοῦς δυνάμειος μὴ ἀναλυόμενοι φαίνονται ὅτι εἶνε νεφελώματα· οὔτοι διορώμενοι διὰ τηλεσκοπίου ἐπαυξάνοντες 50κισ ἢ 100κισ τὰ ἀντικείμενα ἀναλύονται εἰς διακεκριμένους ἀστέρας. Ὑπάρχουσι τέλος συμπλέγματα ἀπαιτούμενα 500κισ μεγαλει-

δμως δὲν συμβαίνει, ὅταν τὸ ὕδωρ ὑποβληθῆ εἰς μεγάλην πίεσιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται τὸ ὕδωρ νὰ θερμανθῆ πολὺ ὑπεράνω τῆς εἰρημένης θερμοκρασίας, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἡ μεταβολὴ αὐτοῦ εἰς ἀτμὴν. Ἴνα συμβῆ τοῦτο, δεόν νὰ ταρραχθῆ τὸ ὕδωρ, ἐπαρκεῖ δὲ ὁ ἐλάχιστος ταναγμός. Ἐὰν ὅμως δι' οἰανδήποτε αἰτίας τὸ ὑπεράνω τῶν 100 βαθμῶν θερμανθὲν ὕδωρ κινηθῆ, τότε ἔχομεν τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω περίπτωσιν, δηλαδὴ τὸ ὕδωρ ἐξατμίζεται, καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ἀτμὸς ἀποκτᾷ μεγάλην πίεσεως δύναμιν, εἰς ἣν δὲν δύναται νὰ ἀνθέξωσιν οἱ τοῖχοι τοῦ λέβητος.

Αἱ ἐκ τῶν ἐν λόγῳ αἰτιῶν προκαλούμεναι ἐκρήξεις εἰσὶ τοσοῦτον μᾶλλον ἐπικίνδυνοι, καθ' ὅσον δὲν παρουσιάζονται προηγουμένως ἐνδείξεις, ἐξ ὧν νὰ δυνάμεθα νὰ ὀδηγηθῶμεν, ὥπως προλάβωμεν τὸν κίνδυνον.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΑ

Παρασκευή πρασίνων ἐλαίων.

Ἐν Βάρῃ, τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας διατηροῦσιν ἀώρους ἐλαίας τόσοσιν πρασίνοισι, ὥστε νὰ μίξῃ τις ὅτι ὄλων προσφατῶς συνελέγησαν ἀπὸ τοῦ δένδρου. Ἡ μεθοδὸς, δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται τοῦτο καὶ τὴν ὁποῖαν ἐδοκίμασα ὁ ἴδιος ἔχει ὡς ἑξῆς.

Συλλέγονται αἱ ἐλαίαι ἐντελῶς πράσιναι, κατόπιν δ' ἐπιλογῆς, καθ' ἣν ἀπορρίπτονται αἱ τυχόν βεβλαμμένα καὶ φέρουσαι ἐλαφρὰ σημεῖα ὠριμάνσεως, εἰσάγονται καὶ ἀφίενται ἐπὶ πέντε ὥρας εἰς πηλὸν παρασκευαζόμενον διὰ τῆς ἐντὸς οἰουδήποτε πηλίνου δοχείου ἀναμίξεως μεθ' ὕδατος λειοτριμμένης καὶ κρησχαρισμένης ἀσβέστου καὶ τέφρας (κατ' ἀναλογίαν 500 δραμίων τέφρας καὶ 40 δραμίων ἀσβέστου δι' ἐκάστην ὀκτὼ ἐλαίων). Μετὰ τὴν εἰς τὸν πηλὸν εἰσαγωγὴν τῶν ἐλαίων ἐπιπάσσεται ἄνωθεν αὐτοῦ ἐλίγη κόνις ἀσβέστου καὶ τέφρας. Διὰ τῆς προσθήκης ταύτης ὁ πηλὸς ταχέως σκληρύνεται. ἐπομένως ὅπως ἀποχωρισθῶσιν αἱ ἐλαίαι δεόν οὗτος νὰ μαλακυνθῆ προηγουμένως δι' ὀλίγου ὕδατος. Αἱ ἐκ τοῦ πηλοῦ ἐξαγόμεναι ἐλαίαι πλύνονται ἐπανειλημμένως καὶ ἀκολούθως εἰσάγονται καὶ διατηροῦνται ἐν καθαρῷ ὕδατι ἀνανεουμένῳ καθ' ἐκάστην, μέχρις ὅτου ἐπικρισθῶσιν. Τότε δύναται νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς ἄλμην καὶ ἀκολούθως εἰς ὄζον.

Οἱ Ἴταλοὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ πηλοῦ ἐξαγωγὴν, τὴν πλύσιν καὶ τὴν ἐπικρίσιν τῶν ἐλαίων, εἰσάγουσιν αὐτὰς εἰς ἀφεψήμα φύλλων δάφνης καὶ μύρτου, εἰς τὸ ὅτιον προσθέτουσιν ὀλίγον ἄλας (κατ' ἀναλογίαν 40 δραμίων τοιοῦτου δι' ἐκάστην ὀκτὼ ἐλαίων). Ἄλλ' αἱ διὰ τοῦ ἀφεψήματος τούτου παρασκευαζόμεναι ἐλαίαι στεροῦνται τοῦ ἀναγκαίου ἄλατος καὶ ἀποκτῶσι γεῦσιν καὶ ὀσμὴν μὴ συμβιβαστέαν πρὸς τὰς ὀρέξεις ἡμῶν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Τὸ λίαν εὐάρεστον ὅμως καὶ ζωηρὸν χροῦμα, ὅπερ διατηροῦσι, συντελεῖ ἀναντιρρήτως εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς ἐμπορικῆς αὐτῶν ἀξίας.

Μέθοδος παρασκευῆς ἐλαίων ἐν Μονεμβασιά.

Ἐλαίαι χαραγταῖς ἢ σιζολαίαι. Πρὸς παρασκευὴν τούτων συλλέγονται ἐλαίαι ἀκέραιαι καὶ πράσιναι. αἰτινες ἀφοῦ χαραθῶσι τρίς παραλλήλως τῷ ἄξονι τοῦ πυρήνος, τίθενται ἐν ὕδατι ἀνανεουμένῳ, ἕως νὰ ἐπικρισθῶσι καὶ ἔπειτα εἰς ἄλμην, ἐνθὰ μένουσιν ὅσον ἄρκει διὰ ν' ἀλατισθῶσι. Κατόπιν τούτων μεταφέρονται εἰς

δοχεῖον πλήρες ὄζου ἢ ὁποῦ νεραντζίου, ὅπου μένουσιν ἐπὶ 24 περίπου ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ἔλαιον.

Νερολαίαι. Συλλέγονται ἐλαίαι ὡσαύτως πράσιναι καὶ ὑγιεῖς καὶ τίθενται εἰς ὕδωρ καθ' ἐκάστην ἀνανεούμενον, μέχρις ὅτου σχεδὸν ἐπικρισθῶσι. Μετὰ ταῦτα πληροῦται δι' αὐτῶν σάκκος (σακκοπάνα) ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προστίθεται ἀνάλογον τι βάρος. Μένουσιν αἱ ἐλαίαι οὕτως ἕως νὰ μαυρίσωσι (παστώσωσι) ὅποτε ἐξάγονται ἐκείθεν, πλύνονται καλῶς καὶ τίθενται εἰς ἀσκόν, ἀφοῦ ἀλατισθῶσι καὶ προστεθῆ συγχρόνως λεμόρι καὶ ἔλαιον.

Πασταῖς ἢ τουλουμολαίαι. Συλλέγονται ἐλαίαι σχεδὸν ὠριμοὶ καὶ τίθενται εἰς σάκκον ἕως οὗ παστώσωσι.

Ἐπειτα ἀλατίζονται καὶ πληροῦται δι' αὐτῶν ἀσκὸς (τουλουμι).

Θέλων τις νὰ ἔχῃ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐλαίας χαρῶν καὶ διατηρούσας ζωηρὸν τὸ πράσινον χροῦμα τῶν πρέπει νὰ συλλέξῃ τοιαύτας, πρασίνας ἐννοεῖται, τὰς ὁποίας νὰ θέσῃ εἰς ὕδωρ τὸ ὅποιον δὲν πρέπει ν' ἀνανεοῦται. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ προστίθεται τεμάχιον σανίδος, ἵνα αἱ ἐλαίαι εἶνε πάντοτε ἐμβεβαπτισμένα εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐξ αὐτῶν λαμβάνει ὅσας θέλει καὶ ὅταν θέλῃ παρασκευάζων αὐτὰς διὰ τῶν συνήθων διὰ τὰς πρασίνας ἐλαίας τρόπων. **Ἄλξ. Γεωργακόπουλος.**

ΤΟ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟΝ ΖΕΠΕΛΙΝ

Ἡ πρώτη ἀνάβασις τοῦ ἀεροστάτου τοῦ κόμητος Ζεπελίν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἐκ πρακτικῆς ἀπόψεως ὡς ἀπιτυχία. Αἱ βραδύτητες καὶ οἱ δισταγμοὶ κατὰ τὴν ἀνόδον ἐγέννησαν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι τὰ πάντα δὲν ἔβαινον καλῶς ἐν τῷ ἀεροστάτῳ. Οὐδεὶς ἀμφέβαλεν ὅτι τὸ ἀερόστατον θ' ἀνυψοῦτο εἰς τὸν ἀέρα καὶ θὰ ἦτο εὐχρηστον κατὰ τινὰ τρόπον, δηλαδὴ θὰ ἠδύνατο νὰ κατέρχεται, νὰ στρέφεται καὶ ν' ἀντιτάσσεται εἰς τὸν ἀέρα ἄλλὰ πάντα ταῦτα δὲν ἀποδεικνύουν ὅτι ἔχει πρακτικὴν ἀξίαν. Τὰ ἀερόστατα τοῦ Τεσανδιέ, τοῦ Ρενάρ καὶ τοῦ Κρεβὴ εἶχον τὰ αὐτὰ προτερήματα ἄλλ' ἐπίσης μικρὰν ἀξίαν ἐκ πρακτικῆς ἀπόψεως. Τὸ ἀερόστατον τοῦ κόμητος Ζεπελίν εἶνε γιγάντιον παιγνίδιον θαυμασίως κατασκευασμένον τοῦ ὁποῖου ἡ λειτουργία εἶνε λίαν ἐνδιαφέρουσα διὰ τοὺς πιστεύοντας τὰ διευθυνόμενα ἀερόστατα. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πειραμάτων ἀπέδειξεν ὅτι τὸ διευθυνόμενον ἀερόστατον Ζεπελίν ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδεμίαν ἔχει πρακτικὴν ἀξίαν. Εἰς τὰς εὐνοικωτέρας τῶν περιστάσεων καὶ διὰ καλοῦ καιροῦ ὁ Ζεπελίν θὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τὸ φαινόμενον. Τὸ ἀερόστατον θ' ἀνέλθῃ θὰ κατέλθῃ καὶ θὰ κυβερνᾶται ἐν γαληνίῳ ἀτμοσφαιρῇ θὰ δύναται νὰ κατευθύνεται πρὸς διαφόρους διευθύνσεις καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ ἐκ τοῦ σημείου τῆς ἀναχωρήσεως. Ἡ ἀληθὴς δυσχερεία εἶνε ἡ κἀθοδος εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὰς εὐνοικωτέρας τῶν περιστάσεων αἱ σημαντικαὶ διαστάσεις του, ἡ εὐθραστός κατασκευὴ του θὰ παρέχῃ πάντοτε κινδύνους καὶ δυσκολίας. Ἄλλα καὶ ἐὰν τὸ ἀερόστατον ἐπιτύχῃ νὰ κατέλθῃ ἀκινδύνως εἰς τὴν γῆν ὅλοι οἱ ἀεροναῦται βεβαιοῦσιν, ὅτι ἐν ὥρᾳ κακοῦ καιροῦ θὰ ἐπέλθῃ καταστροφὴ. Πράγματι ἀερόστατον στοιχίσαν ἐν ἑκατομύριον μαρκῶν, ἀπειλοῦν δὲ νὰ συντριβῆ εἰς τεμάχια ὁσάκις προσπελάξῃ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐν εὐδίᾳ δὲν συνενοῖ τοὺς ἀπαιτούμενους ὄρους διὰ χρῆσιν πρακτικὴν.